

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, pet-črtna
maloprodajna po 150
in 2D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, večji
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredniti po 10 Din
Pri večjem iz-
meritju popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
četrta po prenočju

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 329

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga št. 24.797

Zadeva ljubljanske občine.

Kdor je mislil, da ima klika, ki nastopa pod firmo SDS, vendarle še vsaj trohico tistega na sebi, kar se imenuje politična morala, in kdor je mislil, da imajo stvari, ki so v urejeni državnosti sploh nemogoče, tudi v naši državi vsaj gotove meje, ta je moral spričo najnovejšega dogodka z ljubljansko občino to svoje mnenje vsakakor korigirati.

Da stvar na kratko rekapituliramo in osvetlimo: prvič, v kolikor se tiče SDS: V petek je »Jutro« prineslo vest, da je ljubljanski gerentski svet odslavljen in na magistratu postavljen vladni komisar, ki ima pripraviti razpis občinskih volitev v najkrajšem času. Ta vest je bila popolnoma avtentična, ker je tedaj že bila veliki župan prejel tozadevni odlok notranjega ministra. Stvar je bila torej fait accompli in »Jutro« pač ni preostalo drugega, kot k grenki pijači narediti sladke obraz. Pa ga je tudi naredilo, še veliko bolj kakor je bilo treba, in je z bombastičnimi frazami pozdravilo ta vladni ukrep, kot da je s tem izpolnjena srčna želja SDS! Da, »Jutro« je predstavilo stvar svoji publiki naravnost tako, kakor da je to, da je odpravljeno gerentstvo in da dobi Ljubljana spet svojo avtonomijo, direktno zasluga SDS, ki da se je v tem pravcu že ves čas prizadevala. Seveda ni bilo to nič drugega kot brezmejna hinavščina in zgolj nerodno-naiven poizkus agitacije za SDS, zlasti spričo volivne kampanje za trgovsko in obrtno zbornico, in smo mi to »Jutro« nesramno demagoško tudi takoj pribili.

Dalje. Tisti dan, ko je »Jutro« to vest o odstranitvi gerentstva prineslo, pa jo je popoldanski »SL. Narod« že demantiral »kot ne-
točno in preuranjeno«, z »obžalovanjem« seveda, da na ta način Ljubljani še ne bo tako kmalu povrnjena avtonomija, »kakor je to najodločnejša zahteva SDS« — iste SDS, ki je Ljubljani avtonomijo odžrla. A kako je mogel »SL. Narod« demantirati? Ker so bili SDS-arij med tem že na delu, da izvršitev vladnega ukrepa preprečijo, kar jim je tudi uspelo. Odlok notranjega ministra je zaenkrat stisiran. A s čim je SDS-arij to uspelo? S čim neki drugim ko z najnižkotnejšim spletkarjenjem, v čemer so mojstri in kjer jim služi kot glavno orodje denunciacija. Celo to ostudno igro je razkrilo »Jutro« samo v svoji nedeljski številki, ko z brezprimernim cinizmom in z najnesramnejšim falzificiranjem dejstev opisuje okolnosti, kako je prišlo do tega vladnega ukrepa, kot volivni manevar klerikalcev in njihovih zaveznikov pred volitvami v Trgovsko zbornico, ki da so na ta način špekulirali na lov glasov in znali pridobiti oziroma premočiti vladno v Belgradu, da jim pri tem pomaga. Vlada naj bi pomagala klerikalizmu, da se polasti ljubljanske občine, vlada naj bi pomagala, da zmaga za Trgovsko zbornico »konzumarska lista«, katere glavna volivna perola je avtonomizem, separatizem in strupena gonja proti Srbom, vlada naj pomaga ljudem, ki so proti državnemu in narodnemu edinstvu itd. Tako krepko podčrtava, laže, obrekuje in denuncira »Jutro«. In to je tisto, kar so sugerirali SDS-arij gotovim faktorjem, ki imajo upliv v Belgradu, in dosegli, da je izvršitev naloga za odstavitev gerentstva na ljubljanskem magistratu odgodena.

Tako je torej »Jutro« razodelo, na kak način je SDS Ljubljani vnovič snedla avtonomijo, obenem pa samega sebe sijajno denunciral in ugotovilo, kako debelo se je zlagalo, piščol v petek, da je vladni ukrep o vpostavitvi avtonomije Ljubljane pravzaprav zasluga SDS. S tem pa smo z »Jutrom« zaenkrat v tej zadevi opravili. Konstatiramo samo še: Stranka denunciranja Slovencev si je spletla v svoj venec slave nove lavorike.

Zdaj pa druga stvar: Kaj pravi vlada k tej zadevi? Kako hoče zagovarjati g. notranji minister to, da je izdal odlok, a ta odlok se ne izvede oziroma je spet preklican? Kako da razlogi, ki so bili merodajni za njegov odlok, naenkrat več ne veljajo? Kaj se to pravi? Ali se ne pravi tako ubijati avtoriteto oblasti od oblasti samih? Tako se v pravni, urejeni državi ne vlada in ne upravlja! Vprašamo: kaj imajo volitve v Trgovsko zbornico opraviti z zadevo ljubljanske občine in kaj ima z njo opraviti vse tisto, kar »Jutro« iznaša in kar je bilo očitno merodajno za izpremenitev uradnega stališča, zavzetega z odlokom g. notranjega ministra? Vprašamo: Ali ni ukinjena avtonomija mesta Ljubljane že skoro dve leti in ali ni zahteva po razpisu novih občinskih volitev ves ta čas na dnevnem redu, ali

Pašić je s sedanjo vlado nezadovoljen.

Belgrad, 6. sept. (Izv.) V radikalnih krogih so navodila, katera sta prinesla iz Monte Carla od Pašića Dragović in Bobić, vzbudila veliko zanimanje. Navodila potrjujejo vse vesti, ki smo jih dosedaj prinesli o Pašićevih namerah. V tukajšnjih političnih krogih se živo komentirajo vesti o Pašićevih navodilih. Današnje »Novosti« pišejo:

»Pašićeva navodila, ki sta jih radikalom prinesla Bobić in Dragović, niso napravila dobrega vtisa. V svoji prirojeni previdnosti je Pašić naglasil gotove stvari, s katerimi se strinja ali ne strinja. Pašić je predvsem zato, da se v radikalni stranki vzdrži disciplina. Vsak nasproten poskus je treba kaznovati, ako je njegov cilj v strankino škodo. Zato se Pašić ne strinja s tem, da nastajajo spori v takih stvareh. Zlasti ne more odobravati, da se mimo vodstva rešujejo vprašanja, kakor je izključitev Bobića in drugih. S tem se gazijo strankini statuti.

Kdor pozna vsa ta vprašanja in Pašićeva navodila, mu bo jasno, da se Pašić ne strinja z Maksimovičevim delovanjem. Pašić je ponovno jasno naglasil, da ima v radikalni

stranki on odločilno mesto, ne pa njegovi namestniki in razni aspiranti za strankino načelnštvo. Dovolj jasno je povedal, da mnogi radikali niso lojalno postopali napram njemu. Mnogi mislijo, da so stranka in da morejo v stranki napraviti, karkoli hočejo. Pašić pravi, da baš ti ministri povzročajo spore.

Nadaljnji razdiralen element v radikalni stranki je Maksimović. Niso resnične vesti, ki jih je priobčila »Politika«, da je Pašić nezadovoljen z Ninčičem v strankarskem pogledu. Kar se tiče zunanje politike, je bil Pašić rezerviran, ker so njegovi pogledi že prej znani.

Najvažnejše je mesto, kjer Pašić pravi, da je nezadovoljen z delovanjem kraljeve vlade. Gotovi ministri niso storili ničesar. Mnogi ovirajo delo in napravljajo zmešnjavo v notranji politiki naše države. Važna je njegova izjava, da je treba z vsemi silami varovati uspehe, ki smo jih v zadnjih letih dosegli. To se pravi z drugimi besedami, da je sedanja vlada sestavljena iz osebnosti, ki nimajo zadosti avtoritete, da bi hitro reševali in izvrševali državne posle.

Spor med erarjem in privatnimi rudniki.

SPOR PRIDE PRED MINISTRSKI SVET. — MINISTER ZA NOTRANJE ZADEVE IN ARMADA ZA ČIMPREJSNO MIRNO PORAVNAVO. — TUDI DELAVSTVO PROTI POSTOPANJU PROMETNEGA MINISTRA.

Belgrad, 6. sept. (Izv.) Zastopniki rudarskih podjetij so se včeraj in danes pogajali s prometnim ministrom in glavnim ravnateljem državnih železnic, da bi se poravnal spor, ki je nastal med rudniškimi podjetji in državo. Rudniški lastniki so predlagali 10% znižanje cen premoga. Predlog ni bil sprejet. Minister zahteva namreč 15% znižanje, na kar pa podjetniki niso pristali. Že 10% znižanje pomeni veliko breme, in je negotovo, ali bodo mogli podjetniki ta popust vzdržati. Minister je končno izjavil, da bo predlog premoškopnih podjetnikov predložil predsedniku vlade in ministrskemu svetu in da se bo stvar tam končno odločeno rešila. Odgovor se pričakuje že prihodnje dni. Vlada mora čimprej zavzeti stališče napram temu vprašanju, ker morajo železnice zopet začeti z dobavljanjem premoga, ker stojimo pred začetkom izvozne sezone.

Belgrad, 6. sept. (Izv.) Notranji minister je interveniral pri predniku vlade, da je treba z ozirom na javno varnost spor med rudarskimi podjetji mirno poravnati in da je treba čimprej delavstvo zaposliti. V isti zadevi je interveniral pri prometnem ministrstvu general Nedić, tajnik odbora za narodno obrambo. Po sporazumu med vojnim in prometnim ministrstvom mora imeti vsako železniško ravnateljstvo najmanj za 30 dni premoga v zalogi. Ker dosedanje stanje zalog ne odgovarja temu sporazumu, je general Nedić prometno ministrstvo opozoril na ta dogovor.

Belgrad, 6. sept. (Izv.) V srbskih rudarskih revirjih je opaziti živahno gibanje in vrvenje. Zatrjuje se, da se delavstvo sčladi-lizira v nastopu proti postopanju vlade napram rudarskim podjetjem.

Pričetek zasedanj skupščine Društva narodov.

DR. NINČIČ IZVOLJEN ZA PREDSEDNIKA SKUPŠČINE. OTVORITVENI GOVOR DR. BENESA. — POZDRAVNI NAGOVOR DR. NINČIČA.

Zeneva, 6. sept. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila prva seja skupščina Društva narodov, katero je s slovesnim nagovorom otvoril češki zunanji minister dr. Beneš. V svojem govoru je med drugim povdarjal tudi na predpovedi za mednarodno gospodarsko konferenco in omenjal njene naloge in veliko važnost. Zelo obširno je poročal o avstrijskem problemu. Avstrijska republika je premagala gospodarske težkoče in odstranila pretečo finančno in valutarno nevarnost. Država je zopet postavljena na trdno podlago, ki ji bo omogočala nemoten gospodarski napredek in blagostanje. Generalni komisar dr. Zimmermann je častno dovršil svojo nalogo in bo svojo sposobnost lahko obrnil za reševanje drugih vprašanj. Dr. Beneš mu izreka v ime-nu vseh iskreno zahvalo.

Dalje povdarja predsednik važnost sedanjega zborovanja D. n., ki bo gotovo najpomembnejše za evropsko politiko. Noče zanikati velikih težkoč, ki se stavlja na nasproti, toda dovolj je poudaril, da gledamo z optimizmom v bodočnost. Zelo bo obžalovati, ako bo katera država odstopila od dela v D. n. Zborovanja Društva narodov so pokazala toliko smisla za delo, da nima nikdo pravice delati proti. Zato apelira na obe državi, ki

ne gre ta klic neprestano iz vse slovenske javnosti? In vprašamo: Zakaj je Ljubljana že skoro dve leti oropana svoje avtonomije? Kakšni razlogi upravičujejo, da se krši zakon, da se teptajo pravice ljubljanskega meščanstva, da se ponižuje Ljubljana, prestolnica Slovenije, na nivo zadnje srenje v državi? Zakaj vse to? Na to zahteva nujno in odločno odgovora ljubljansko meščanstvo in z njim ves slovenski narod.

igrata v Društvu narodov tako važno vlogo, da se zavedata svojih nalog.

Društvo narodov je od zadnjega izrednega zasedanja izvršila mnogo priprav za razorožitveno konferenco. Tudi komisiji za tranzitni promet in potne liste sta izvršili že preliki predpriprav, da se po vojni otežkočen promet zopet čimbolj poenostavi. Predsednik Beneš opozarja dalje na važnost lokalnih pogodb. Države — sopodpisnice so sklenile že celo vrsto dogovorov, ki so zboljšali medsebojne odnose. — Govor dr. Beneša je bil sprejet z velikim aplavzom.

Na popoldanski seji se je vršila razprava o polnomočjih posameznih zastopnikov. Udeležilo se je skupščine 48 včlanjenih držav, dočim 7 držav ni poslalo svojih zastopnikov. (Argentinijski, Brazilski, Španjski, Honduraski, Kostariški, Bolivijski in Peruski) Nato so se vršile volitve predsednika. Predlagan je bil jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič. Pri volitvah je dobil 42 glasov in bil izvoljen s 25 glasovi večine.

Dr. Ninčič je imel po izvolitvi pozdravni govor, med katerim je povdaril tudi sledeče: Vzlic vsem težkočam, katere je bilo treba premagati za otvoritev sedanjega zasedanja, bo to zborovanje pomembnejše kot vsa dosedanja. Nov gost bo vstopil v našo hišo. In ko ga bomo jutri pozdravili med nami, bo to prijazen povabilo tudi za vse one narode, ki se sedaj odvrtačajo od nas ali dvomeče motre naše delo, da se nam pridružijo. Če hočemo vzdržati mir, potem moramo vzdržati pripravljanje, da je Društvo narodov nerazrusljivo.

Po nagovoru dr. Ninčiča je skupščina odobrila predlagani dnevni red. Prihodnja seja se bo vršila jutri.

Zeneva, 6. sept. (Izv.) Briand in Cham-

berlain sta brzojavno intervenirala pri španjski vladi, naj da svoj glas za poročilo študijske podkomisije in naj se zadovolji z nestalnim mestom v Društvu narodov, ki je itak dejansko stalno mesto, ker bo zastopnik Španije po treh letih zopet izvoljen. Toda Primo de Rivera je odgovoril, da Španija smatra dodelitev nestalnega mesta za ponižanje in ne more sprejeti take ponudbe.

Zeneva, 6. sept. (Izv.) Neposredno pred zborovanjem Društva narodov, zboruje tu 25. svetovni mirovni kongres. Kongres je tajen. Dasi mu prisostvujejo odlične politične osebnosti in tudi nekateri odgovorni državniki, se vendar o razgovorih in sklepih kongresa ne izdajajo nikakoli poročila. Med mirovnim kongresom in Društvom narodov je precejšnje nasprotje. Ustanovitelji mirovnega kongresa so spet začeli ustanovitev Društva narodov z veseljem pozdravili. Sedaj pa smatrajo, da se Društvo narodov ni zkazalo, da nima moči odstraniti mednarodnih nasprotij in da celo samo povzroča nove prepire. Na otvoritveni seji mirovnega kongresa je rektor ženevske univerze Rappard imenoval Društvo narodov — zvezo vladnih zastopnikov in predsednik mirovnega kongresa Lafontaine je govoril silno ostro proti konventiklu diplomatov v Ženevi. Svetovni mirovni kongres se letos peča pretežno z gospodarskimi vprašanji.

SVEČANA PROSLAVA ROJSTNEGA DNE KRALJEVIČA V BELGRADU.

Belgrad, 6. sept. (Izv.) Danes se je na svečan način izvršila slovesna proslava rojstnega dne prestolonaslednika Petra. V saborni cerkvi se je vršila svečana služba, kateri so prisostvovali v imenu vlade ministrski predsednik Nikola Uzunović, nadalje tudi prosvetni minister Miša Trifunović, skupščinski predsednik Marko Trifković, številni poslanci, diplomatski zbor, predsednik občine, župan dr. Kosta Kumanudi in višji uradniki. Ministrski predsednik Uzunović je poslal kralju na Bled sledeč brzojav: »V imenu kraljevske vlade prosim Vaše Velikanstvo, da blagovolji ob rojstnem dnevu Njegovega kraljevega Visočanstva prestolonaslednika Petra vzeti na znanje zagotovilo naše iskrene udanosti in vernosti ter naše najtoplejše želje za srečo in dolgo življenje Njegovega kraljevega Visočanstva prestolonaslednika in vseh članov kraljeve hiše. Nikola Uzunović, predsednik ministrskega svea.«

ZDRAVSTVENO STANJE KRALJA POVOLJNO.

Belgrad, 6. sept. (Izv.) Predsedništvo ministrskega sveta je danes izdalo komunikacijo o kraljevem zdravstvenem stanju. Poročila pravi, da se kraljevo zdravstveno stanje boljša. Vročina je skoro popolnoma ponehala. Temperatura je normalna. Odslej se komunikacije o kraljevem zdravju ne bodo več izdajali.

STALIŠČE HRVATSKIH FEDERALISTOV.

Zagreb, 6. sept. (Izv.) Časopisje je prinášalo kombinacije o novih spremembah režima in da naj bi vstopili v to novo kombinacijo trije hrvatski federalisti. Današnji »Hrvat« izjavlja, da je HFSS na stališču, da se morajo notranje politična vprašanja reševati stvarno in da mora nova kombinacija pripravljati revizijo ustave. Brez revizije ustave ni kombinacije, v katero bi šli hrvatski federalisti.

JADRANSKA ŽELEZNICA.

Split, 6. septembra. (Izv.) Vesti, da se je Davidović na shodu izjavil glede jadranske železnice za progo Belgrad-Kotor, so v Dalmaciji vzbudile veliko vznemirjenje, zlasti še med Davidovičevimi pristaši. Davidović ima namreč v Dalmaciji en mandat. Proti tej izjavi so poslali energičen protest. Da bi Davidović pristaše pomiril, je poslal v Split brzojav, v katerem pravi, da se s svojo izjavo ni izrekel proti zgraditvi druge proge, ki bo šla na Split. Ta odgovor pa Davidovičevih pristašev ni pomiril, ker je v današnjih težkih gospodarskih časih pač jasno, da kombinacija o dveh progah nima realne podlage.

PRAVOSLAVNA PROPAGANDA V BOSNI.

Sarajevo, 6. septembra. (Izv.) Nekateri okrajni glavarji in drugi politični organi zelo ostro postopajo s hrvatskim katoliškim in muslimanskim elementom, ki ima zelo težaven položaj. V okolici Banjaluke se vrše velika preganjanja grko-katolikov. S silo jih hočejo prisiliti, da bi vstopili v pravoslavje. Nezakonito se postopa s kmeti. Muslimanski poslanec Kapetanović je poslal predsedniku vlade Uzunoviću interpelacijo, v kateri zahteva, da se bosansko prebivalstvo zavaruje proti postopanju okrajnih glavarjev.

Položaj v Španiji.

Madrid, 6. avg. (Izv.) Kralj je izrekel svoje zaupanje diktatorju Primo di Rivera, ker je udeležil upor med artilerijskimi častniki. Zatenkrat je končan upor v Andaluziji in Kataloniji, v drugih provinciah pa bo kmalu tudi upostavljen red.

Madrid, 6. avg. (Izv.) Uradno poročajo o položaju v Španiji: Kralj je pooblastil Primo di Rivera, da podvzame vsa sredstva za zopetno vpostavitve miru. Primo di Rivera je sklical sejo ministrskega sveta, ki se je vršila v vojnem ministertvu. Zunanji in finančni minister na seji nista bila navzoča. Vlada je že prejela od vseh strani poročila, da so mnogi častniki in garnizije zopet priznale oblast vladi. Nekaj topničarskih vojašnic so izpraz-

nili in jih izročili v posest pešpolkom. Zadnja poročila poročajo, da je vpostavljen mir tudi v Segovii. Vlada izjavlja, da je položaj zadovoljiv.

Ženeva, 6. sept. (Izv.) Tu vlada veliko zanimanje za dogodke v Španiji. Smatrajo, da ni pričakovati sprememb v vladi, toda tudi morebitne spremembe ne bi vplivale na stališče Španije napram Društvu narodov. Sicer Španija ni opustila sodelovanja pri Društvu narodov, temveč se je le abstinirala od prve seje. Ker se bodo tudi v njeni nenavzočnosti obravnavale važne zadeve, bo gotovo uvidela tudi Španija, da nima dovolj vzrokov, da bi se odtegnila dela pri Društvu narodov.

Važno zborovanje nemških industrijcev.

Draždani, 6. septembra (Izv.) Tu že več dni zboruje nemška težka industrija. Višek njenih zborovanj pa letos ni bil gospodarskega ampak strogo političnega značaja. Zastopnik renske veleindustrije, bivši Hugo Stinnesov sodelavec je namreč imel predavanje, bolj rečeno govor za široko javnost, v katerem je predvsem ugotovil, da je nemška veleindustrija brez pridržka za sedanjo nemško državo in obliko vladavine. Nemške razmere so se stabilizirale, inozemstvo more Nemčiji zaupati. Govornik je hudo kritiziral davčno politiko dr. Luthra in je obsodil tudi zatiranje malih in srednjih obratov. Končno je dr. Silverberg govoril o razmerju med industrijskim podjetnikom in njegovimi delavci. Dejal je: Brez pomisleka moramo s hvaležnostjo priznati, da so stare strokovne organizacije resno sodelovale za ureditev razmer. S hvaležnostjo se moramo na tem mestu spominjati prvega državnega predsednika Eberta. Ne smemo pregledati, da se je med nemškimi podjetništvom izvršil velik duhovni preobrat. Velika večina nemškega delavstva je v vrstah socialnih demokratov in vendar zastopa v državi vse delavstvo centrum kot njegova manj-

šina. Nevzdržno in škodljivo je za našo politiko in naše gospodarstvo, če tako velika stranka kot je socialdemokratska stoji v neodgovorni opoziciji. Danes velja načelo: Brez delavcev ni mogoče vladati. Tudi delavci morajo izvajati vse posledice tega načela. Nemška socialna demokracija mora začeti s pozitivnim delom in prevzeti odgovornost, kajti sicer bo tudi kot politična stranka propadla. — Govor k sodelovanju je toliko pomembnejši, ker je govoril po sklepu predsedstva državne zveze nemške industrije.

Govor dr. Silverberga se smatra za najvažnejši notranje-političen dogodek zadnjih dni. V vprašanju velike koalicije je nemška težka industrija stala doslej na desnem krilu za nemško ljudsko stranko in proti socialnim demokratom. Zato je pač značilno za veliko izpremembo v mišljenju, da je mogel sedaj dr. Silverberg, dasi stoji blizu centruma, tako govoriti pred ljudmi, ki so še nedavno obsodili vso izpolnitveno politiko dr. Marxa kot izdajalsko, da je mogel govoriti o brezpogojnem priznanju republike pred nekdanjimi stebri monarhije in da je lahko ostro nastopil proti dr. Luthru.

Volitve v Trgovsko in obrtno zbornico.

Somišljenikom, volivcem v zbornico!

Takoj, ko dobite glasovnice, ki Vam jih pošlje Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, nalepite nanjo kandidatno listo, ki Vam jo pošlje naša volilna pisarna in jo oddajte ne-frankirano na pošti. Bodite previdni, da ne zamenjate kandidatnih list in da ne nalepite one, ki Vam jo vsiljuje tajništvo SDS. Ako potrebujete kakih informacij, se obrnite na krajevne zaupnike, v Ljubljani pa na volivno pisarno, Kolodvorska ulica 8.

Pomnite: Volitve so tajne! Volivna komisija ugotovi le ime volivca, ne pa katero kandidatno listo je volil. Ne pustite se ustrahovati od terorja SDS in njenega ogromnega volivnega aparata. Glasujte po svojem prepričanju, za korist vsega slovenskega gospodarstva.

Naša kandidatna lista je

ZDRUŽENA STANOVSKA KANDIDATNA LISTA,

na kateri so združene vse skupine, razen SDS, ki gre v volivno borbo popolnoma osamljena in brez nade na kak uspeh. Predstavnik naše liste sta g. Jelačina in Ogrina, ki sta še vedno dokazala, da znata braniti skupne interese slovenskih pridobitnih slojev.

Dne 22. septembra mora biti SDS iz zbornice popolnoma izločena! Vsi na krov za zmago slovenske gospodarske fronte!

Agitirajte vsi za popolno zmago Združene stanovske gospodarske liste ter za popoln poraz slovenskemu gospodarstvu škodljive politike SDS! Volivni odbor.

KANDIDATNE LISTE HOČEJO POBRATI.

Opozarjamo vse naše trgovce in obrtnike, ki so prejeli našo kandidatno listo in okrožnico s podpisom gg. Jelačina in Ogrina, da te varno spravijo, ker poskušajo esdeesarski agitatorji te glasovnice volivcem odvzeti ali pa jih zamenjati z napačnimi. Vsakega takega agitatorja napodite!

SOMIŠLJENIKI VSEH STRANK NA AGITACIJO PROTI SDS.

Dolžnost vsakega našega somišljenika je, da posveti te dni vse svoje moči agitaciji za Združeno stanovsko kandidatno listo! Vsakega volivca je potrebno podužiti o volivnem aktu in ga pridobiti za našo listo! Apeliramo na vse somišljenike SLS, SKS in NRS ter na vse neopredeljene, da posežejo aktivno v volivno borbo in tako omogočijo popoln poraz teroristične SDS!

PRESKRIBITE SI GLASOVNICO IN NAŠO KANDIDATNO LISTO.

Vsi oni, ki so prejeli glasovnice od Zbornice, naj jih takoj izpolnijo z našo kandidatno listo. Oni pa, ki glasovnice ali naše kandidatne liste niso sprejeli, naj se potrudijo na bližnjo pošto. Ker so mogoče pomote, ali pa je volilec med tem menjal svoje bivališče in podobno. Kdor je v volivnem imeniku, pa ni prejel glasovnice, naj se takoj obrne na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo z zahtevo, da se mu

glasovnica izroči. Kdor nima naše tiskane kandidatne liste, naj se obrne na volivno pisarno, Ljubljana, Kolodvorska ulica 8.

Važna navodila za zaupnike.

Iz nekaterih krajev dobivamo sporočila, da naši zaupniki niso dobili okrožnic, ki smo jih razposlali že pred petimi dnevi. Nujno sporočajte povsod, kjer zasledite kake nerednosti na pošti in pri dostavljanju.

Volivce opozorite, da morajo paziti na kategorije. Vsak voli samo kandidata svoje kategorije. Kdor bi izgubil listek, ki ga je dobil od gg. Jelačina in Ogrina, naj napiše kandidate, ki so bili objavljeni v »Slovenec« in »Domoljub« za tisto kategorijo.

Povejte vsem ženskam, ki imajo obrtni list in plačajo pridobnino, da tudi one volijo. Razložite, kako se mora izpolniti in kuvertirati glasovnico.

Demokrati bodo ponekod hoteli terorizirati volivce. Povejte jim povsod, da poženo te agitatorje čez prag. Samostojno-demokratske oblasti je za vedno konec. Ta stranka niti v politiki niti v gospodarstvu ne pomeni nič več in ne bo več dobila priložnosti za kaka maščevanja.

Podvojite agitacijo zlasti ta teden, ko bodo volivci dobivali glasovnice!

Pozor pred sleparijami SDS.

Sobotno »Jutro« je z velikim pompom objavilo 200 podpisov za svojo trgovsko listo. Mi smo dejali, da jim teh dvesto glasov iz srca privoščimo. Sedaj pa prihaja na dan, da niti teh dvesto glasov SDS ni nabrala poštenim potom.

Včerašnji »Narodni dnevnik« poroča, da je neki trgovec, podpisnik SDS-liste, na shodu javno povedal, da bo volil Jelačin-Ogrinovo listo. Iz Mengša smo dobili sporočilo, da trgovec France Gregore ni podpisal SDS liste in ga sploh nihče ni vprašal za podpis in vendar je njegovo ime na proglasu v »Jutru«.

Takih sredstev se je poslužila SDS gotovo tudi drugod. Tudi trgovec Alojz Kanc iz Mengša pripoveduje, da mu niso povedali, zakaj hočejo njegov podpis.

Volivci! Pazite na svoje glasovnice! Glejte, da ne nasedete demokratskim sleparijam! Pobiranje podpisov naj bo svarilen zgled za vse!

**K ČISTI OBLEKI
RABITE ČISTO OBUTEV**

Moški **99°** - Zenski **65°**
Otroški **49°**

Bata

Polomija.

Maribor, 6. sept.

SDSarska kandidata za volitve v Trgovsko in obrtno zbornico g. Weikl in g. Pinter sta skicala v soboto večer v restavracijo »Union« shod, na katerem sta želela videti vse mariborske volivce. G. Weikl je opravil slabo udeležbo, češ, da je bilo že vse polno malih sestankov, zato je za ta shod manj zanimanja.

Shod je otvoril g. Weikl ob enetrti na 10 zvečer. Predsedoval je g. Bureš. Navzoči: prezidij 7 oseb, občinstva 39, med temi dve dami, natakara in natakara ter dva novinarja.

G. Weikl je povedal to-le resnico: Stranka, ki ne dobi denarne podpore, ne more živeti — ter je pri tem mislil na SDS, ki hoče najti vsaj še v Trgovski zbornici edino oporo. Hvalil je belgrajski centralizem, napadal pa ljubljanski centralizem ter apeliral na štajercijanstvo. Govoril je o spremembi pravil Trgovskih gremijev oz. zbornice, pri tem pa izustil veliko razodetje, da je SLS podkupila Jelačina. Zahteval je, da se nobena stranka v te volitve ne sme vtikati, a je pozabil omeniti g. dr. Kramerja, ki se je pogajal v imenu SDS in nato sestavil samostojno kandidatno listo SDS. Kadar mu je zmanjkalo gradiva, je tajnik bral razna pisma. — Okrožni urad bo v Mariboru, Jelačin pa nič več predsednik zbornice — zato ne obupati, čeprav uganjajo nasprotniki infamijo, da nastopajo zoper listo SDS.

G. Rebek iz Celja je posegel nazaj v zgodovino obrtnega gibanja v Celju. Povedal je nekaj prav lepih. A ko je začel klicati Boga v nebesih za pomoč, da se tempelj boga Merkurja ne sme izpremeniti v hišo barantanja, je gotovo mislil na SDS, ki to hoče. — Govoril je o 20 tih tigrjih, ki so dosegli, da se centralistična ustava ne more v celoti izpeljati, a so sicer brez vsake moči; zagovarjal je centralizem in sanjal o carini ob Sotli, daš je priznal, da smo ogoljufani. Kdo da nas je goljufal, ni povedal, ker ne sme.

G. Pinter je govoril kot hladen kalkulant, trgovec. Konstatal je, da je vse zoper SDS, da je tudi on proti vsaki stranki. Uboga SDS! — Nato pa je razložil, kako je treba pripraviti svobodne volitve.

G. Miha Vahtar je napravil celi prireditvi sijajen okvir. Med njegovim govorom so 4 Celjani odšli.

Nastopil je tudi g. Šnuderl, a med njegovim govorom so se ljudje, kar jih je še bilo, pogovarjali, kar ga je zelo ujezilo, a ni nič pomagal.

Vsi so se slabo odrezali. Za končno razvedrilo je preskrbel g. Pivko. Da imamo očala poročevalca »Jutra« iz Prekmurja, bi rekel — sijajno je bilo, a tako moramo žal kot navadni ljudje reči: polomija.

V SMRTNEM BOJU.

Usoda žerjavovske »stanovske« liste je že danes zapečaten. Dobro nam je znano, da bodo slično, kakor se je to zgodilo pri učitelstvu, glasovali za resnično stanovsko nadstrankarsko gospodarsko listo gg. Jelačina in Ogrina tudi mnogi pristaši SDS, katerim so stanovske koristi in pa napredek slovenskega gospodarstva več kot dr. Žerjavova zmaga. Javno se seveda nočejo izpostavljati, volili pa bodo z ogromno večino svojih tovarišev za slovensko gospodarsko listo!

ZADNJA NEDELJA — NOV KORAK K ZMAGI.

V nedeljo, dne 5. t. m. je priredila Združena stanovska kandidatna lista po Sloveniji številne sestanke in shode, na katerih so se zborovalci enodušno izjavili za slovensko gospodarsko fronto, odločno odklanjajoč esdeesarske kandidate ter zakulisnost politike SDS. Tako se je na primer samo v ribniški dolini vršilo kar šest sestankov, od katerih je bil najlepši oni v Ribnici. Nad sto obrtnikov in trgovcev je bilo navzočih. Poleg sestankov v ostali Dolenjski, o katerih poročamo na drugem mestu, so se vršili še sestanki v Kočevju, Trbovljah in Zagorju, kjer je poročal gosp. podpredsednik Ogrin, v Zireh, kjer je poročal gosp. Ložar.

OBUPANA SDS.

Da je poraz SDS pri volitvah v zbornico popoln, je danes že gotovo dejstvo. Za dokaz obupnih poizkusov SDS liste preprečiti totalno katastrofo, naj navedemo samo en slučaj, k čemu se zatekajo esdeesarji, da bi izberali zase kaj glasov. Neka nevolilka soproga odličnega voditelja SDS, obiskuje po vrsti trgovce in obrtnike ter jih nagovarja, naj glasujejo za listo SDS. Gospo volilci večinoma prijazno sprejemajo, ko pa odide, so še bolj trdno odločeni glasovati za Združeno stanovsko kandidatno listo. Gospa bi si svoj trud lahko prihranila.

BELAKRAJINA ZA JELAČIN-OGRINOVO LISTO.

V nedeljo je bilo po raznih krajih Dolenjske in Bele Krajine večje število shodov in sestankov zaupnikov volivcev v Zbornico za trgovino in obrt in industrijo. Iz več krajev smo dobili podrobnejša poročila, tako n. pr. iz Novega mesta, Metlike in Črnomlija, kjer so sestanki posebno dobro uspeli. Ponekod sta govorila poleg domačih

govornikov tudi gg. Ivan Jelačin ml. in Koemur. Bilo je veselje pogledati, kako so zastopniki vseh stanov preko vseh strankarskih nasprotstev izjavljali, zastavili vse svoje sile za zmago Združenih stanovskih kandidatnih list. Boriti se za zmago enotne gospodarske fronte je obljubilo tudi mnogo obrtnikov in trgovcev, ki so veljali še do predlanskim za odlične pristaše SDS. Poročilo iz Črnomlija pravi: škoda, da se je radi kratko odmerjenega časa moral shod začeti preje, kakor je bil napovedan, drugače bi bila do malih izjem ves Črnomelj in okolica navzoča. Kandidata g. Jelačina so po njegovem sijajnem govoru tudi njegovi dosedanja nasprotniki navdušeno pozdravljali. Črnomelj bode z ostalo Belo Krajino in Dolenjsko vred dne 22. septembra v prvi vrsti.

KRANJ ZA JELAČIN-OGRINOVO LISTO!

Kranj, Žerjav-Sirčeva trdnjava, je včeraj pokazal, da hoče pri teh volitvah nastopiti za združeno stanovsko kandidatno listo. Kranjski trgovci in obrtniki so sili večne demokratske komande, bodisi iz Ljubljane ali pa domače v Kranju. 60 trgovcev in obrtnikov se je sešlo na shod na katerem sta poročala gg. Jelačin in Ogrin. 60 trgovcev in obrtnikov, to pomeni, da ima Združena stanovska kandidatna lista v Kranju večino. Vsi zeleni so gledali prisotni demokratski veljaki, kako pazno slede navzoči govornikoma in kako navdušeno pritrjujejo. In vodja SDS jo je odkuril, še predno se je zborovanje pričelo.

Kranj naj bo zgled vsem našim mestom in trgov! Kranj je nauk za vse, ki so še mislili voliti samostojnodemokratsko listo. Kranjskim trgovcem in obrtnikom menda ne bo upalo »Jutro« očitati, da so klerikalci. Kranjski trgovci so dali svoje priznanje Jelačinu in Ogrinu, zaupanje združenim stanovskim kandidatnim listi in pobudo tovarišem širom Slovenije, da volijo vsi Jelačin-Ogrinovo listo!

ODSTOPNA IZJAVA.

Podpisani odstopam od kandidature kot namestnik na samostojnodemokratski »Stanovski kandidatni listi združenih trgovskih gremijev in zadrug ljubljanske in mariborske oblasti«, objavljeni v »Jutru« z dne 4. septembra t. l. — Slov. Bistrica, dne 5. septembra 1926. Ivan Kos, trgovec, član načelstva gremija trgovcev v Slov. Bistrici.

Beleške

△ Tri kombinacije za novo vlado krožijo zdaj po belgrajskem časopisu. Prva kombinacija: radikali, demokratska skupina Voje Marinkovića in hrvatska skupina dr. Nikića s samostojno skupino poslanca Precce, ki bi se pridružila novi vladi. Druga kombinacija: radikali, Davidovičevci, Nikičevci. Tretja kombinacija: radikali, Pribičević in Korošec. O tej kombinaciji pa je splošna sodba, da ni niti malo verjetno, da bi kdaj moglo priti do nje, ker jo odnašaji med ljudsko stranko in samostojnimi demokrati izključujejo. Tudi bi kombinacija s Pribičevićem ima za posledico, da bi skupina Ljube Jovanovića, ki je doslej podpirala vlado, šla v opozicijo. — Nam se vsekakor na tej kombinaciji najbolj dopade to, da sploh ni nobena kombinacija.

△ Dve milijardi primanjkljaja najmanj bo imel letošnji državni proračun, kakor to že zdaj kažejo računi. Postavljen je na 13 in pol milijard, a dohodki bodo komaj dosegli 11 milijard, ker so v prvem četrtletju zaostali za 10 odstotkov, v drugem za 15, za tretje pa je pričakovati, spričo čezdalej hujše denarne in gospodarske krize še manjšega dotoka v državne blagajne. Da je prišel ta proračun čisto iz ravnotežja, je pred vsem krivo to, da prejšnji finančni minister Stojadinović sploh ni vpošteval pri sestavi proračuna državnih dolgov, niti plačevanja obresti za inozemske dolgove niti raznih državnih obveznosti v tuzemstvu. Zdaj pa pritiskajo na državo upniki zunaj in znotraj, treba je plačevati, vlada pa nima denarja. Zato si zdaj v finančnem ministertvu belijo glave, kje bi se zdaj našel kak nov dohodek, ali kakor bi se izrazil g. minister Pucelj, kako bi se kaj prišparalo. — To šparanje se tudi že povsod prakticira, kakor vidimo n. pr. na povišanju železniških tarifov, na povišanju poštarnih tarifov ali pa na vladni tako izborni kupčiji s premožem: ko je pustila dragi domači premož, da bo dobivala od zunaj še dražjega. Ni ga čez šparovno gospodarstvo; kmalu bomo vsi jako bogati.

△ Ja ne dolazim ni v kakovo kombinacijo za ulazak u vlado! Tako je povedal g. Pribičević v Gospiću in krepko zabavljaj na radikale, ki da so glavni krivci vsega današnjega zla v državi. Kar se mene tiče, ne bom niti s prstom mignil, da bi olajšal položaj radikalov, je izjavil. — Radikalski listi potrjujejo na to g. Pribičeviću, da res ne prihaja v prav nobeno kombinacijo za vstop v vlado, naj miga s prstom ali ne.

Shodi SLS

Shod pri Sv. Tomažu pri Ormožu, ki je bil napovedan za 12. sept., se ta dan zaradi vojaškega pregleda ne vrši, ampak 19. sept.

Shod SLS. V nedeljo 12. t. m. se vrši shod SLS v Gornjem Hloboju, župnija Sv. Jakob v Slov. goricah, pri posestnici Jožefi Ogrgol ob pol 3 popoldne. Na shodu bo poročal g. poslanec Fr. Zebot.

Kaj se godi doma

Slovesna otvoritev trgovske akademije v Mariboru.

Maribor, 6. septembra 1926.

Danes dopoldne je bila v navzočnosti civilnih, cerkvenih in vojaških oblasti, zastopstva mesta Maribora, industrije, trgovine in obrtništva, celotnega mariborskega profitorskega zbora in dijaštva I. letnika novega zavoda, slovesno otvorjena trgovska akademija v Mariboru. Navzoči so bili veliki župan gosp. dr. Pirkmayer, župan dr. Leskovar, min. na razp. g. Vesenjak, g. kanonik dr. Vraber, podžupan dr. Lipold, predsednik okrožnega sodišča dr. Žihar, ravnatelj gimnazije dr. Tominec, poslanec g. Pivko, predsednik trg. gremija g. Weixel, predsednik društva obrtnikov mariborskega oblašča g. Bureš i. dr.

Slovesni čin otvoritve se je vršil v letovadnici ženskega učiteljskega, kjer je akademija začasno nastanjena. Mesto obojelega ravnatelja novega zavoda g. Dolenc je pozdravil navzoče gosp. prof. škof.

Veliki župan dr. Pirkmayer je otvoril novi zavod z nagovorom, v katerem je poudarjal važnost nove akademije za razvoj industrije, trgovine in obrtništva cele oblasti.

V imenu mestne občine je izrekel pozdrave g. župan dr. Leskovar, ter omenil koristi, katere bo imelo mesto Maribor od novega srednješolskega zavoda.

V imenu trgovskega gremija je govoril predsednik g. Vilko Weixel, v imenu obrtništva g. Bureš in kot zastopnik industrije g. dr. Pipuš.

Slavnost se je končala s petjem državne himne, katero je zapel dijaški pevski zbor.

Mariborski okrajni zastop.

Z ozirom na članek pod gornjim naslovom, priobčen v št. 196 našega lista z dne 29. avgusta t. l. smo prejeli naslednji popravek:

Ni res, da si lasti veliki župan dr. Pirkmayer pravico in kontrolo nad okrajnim zastopom, o katerih ni v zakonu o okrajnih zastopstvih nikjer ne duha ne sluha, res je marveč, da je njegovo poslovanje glede izvajanja nadzorstvene oblasti nad gremiji okrajnih zastopov po vsem utemeljeno v § 81. zakona o okrajnih zastopih, ki mu kot predstojniku nadzornega oblašča nalaga dolžnost, da po izvršenem razpustu do izvolitve novega okrajnega zastopa v svrhu upravljanja njegovih poslov potrebno ukrene.

Z oblastvenim razpustom okrajnega zastopa mariborskega, odrejenim z naredbo poverjeništvu za notranje zadeve z dne 31. decembra 1918, (»Uradni list« št. 31 ex 1918), in imenovanjem vladnega komisarja ali gerenta je bila avtonomija okrajnega zastopa dejansko dvignjena ter so njegove funkcije v smislu gori citirane zakonite določbe prešle v pristojnost nadzornega oblašča.

Nadalje ni res, da je veliki župan dr. Pirkmayer kršil zakon, da ga je kršil oni funkcionar, ki bi ga moral ščititi, nasprotno res je, da se je veliki župan dr. Pirkmayer pri izvrševanju nadzorstva in kontrole nad gerenti okrajnih zastopov posluževal le zakonito zajamčenih pravic in vršil predpisane dolžnosti. — Veliki župan: Dr. Pirkmayer.

Obupno gospodarsko stanje v litjskem okraju.

Kakor je vsakemu znano, leži litjski sodni okraj v hribovitih, deloma celo v skalnatem terenu. Davčno spada pod davčno oblast ljubljanske okolice v Ljubljani, kjer se delajo davčni predpisi vseh vrst. Predstojnik tega urada je bil do pred kratkim davčni upravitelj I. Lavrič, ki je šel letos spomladi v trajni gotovo zasluženi pokoj. O njem je treba pripomniti, da je bil sila goreč davčni uradnik ter se je celo davčno še bolj goreči finančni delegat o neki priliki o njem izrazil: da »če bi imel same take sijajne uradnike, bi imela država vedno polno torbo denarja.« Ironija usode pa je hotela, da je po vpokojitvi Lavriča, on vstopil v neko gospodarsko pisarno, kjer sedaj kuje rekurze proti davčnim odmeram...

Takoj po prevratu so pri tem davčnem oblašču pričeli teko silno navijati davčni vijak, kot dokazano nikjer drugje v Sloveniji. Davkoplačevalci so početkom nebroj pritožb napravili proti tem pretiranim predpisom, toda uspeh pritožb je bil popolnoma negativen, ker so bile vse pritožbe kratkoma odbite. Takrat še niso delovale ne cenilne komisije, ne prizivne, vsled česar so to vse lahko delali. Ljudstvo, posebno naše kmetstvo, pa ni vedelo, da se še lahko pritoži na upravno sodišče, kjer je naša davčna gospoda skoro vedno pogorela, ako se je kdo le pritožil. — V nadalje davkoplačevalci pritožb vobče niso več delali, ker so pritožbe prvič stale 25 Din kolekov in drugič, kakor že omenjeno, niso nič izdale. In koleki končno tudi ne rastejo po polju, ampak stanejo denar. — Facit vsega tega je bil ta, da je našo ljudstvo poslalo napram tem silnim predpisom popolnoma apatično, v veliki večini so plačevali, kar so mogli, nekateri pa sploh niso ničesar plačali. — In tako so se davčni zaostanki tako namnožili, da pri nekaterih gredo v neverjetno višino. Začeli so rubeži in prodajati, toda ljudstvo je moralno tako solidarno, da k dražbam sploh nobenega ni. Ker to ni nič pomagalo, so pričeli davčni uradi in med temi je v prvi vrsti litjski, z vknjižbami na posestva. — Pod upraviteljem Štabljem so pri teh davčnih vknjižbah zaračunali samo idealne stroške, ko je pa g. Štabelj odšel na daljši dopust in je na njegovo mesto prišel sedanji g. Ivan Madronič, je pa le-ta prišel strankam za vknjižbo računati advokatske tarife. Seveda je litjsko okrajno sodišče te advokatske stroške kot nedopustne črtalo, toda naša pregorela davkarija ni mirovala; proti tej odločbi litjskega okrajnega sodišča se je morala pritožiti na deželno sodišče v Ljubljani. Seveda je tudi tu svojo pravdo za erar izgubila, ker je tudi ljubljansko deželno sodišče izrekel sodbo, da davčnim uradom gredo pri vknjižbah edino le idealni stroški. Razlika med idealnimi stroški in advokatskimi znaša pri 1000 Din ca. 70 Din, in še te stroške bi moral nositi naš itak preobremenjeni davkoplačevalec. Sedaj pa vprašamo javnost, kakor tudi našega finančnega delegata, kaj on k temu pravi in ali on to odobrava ali ne?

Vsakomur je dalje tudi znano, da ravno v tem času naš kmet nima prav nobenega denarja doma, ker še ni mogel ničesar prodati, in sedaj se po naših vaseh in domačijah vrši rubežen in poje boben. Da bo naša davčna sreča še popolnejša, so nam poslali na naš litjski davčni urad še enega eksekutorja, da bo stvar temeljita. In tu ni nobenega poudarka, vsak mora brez vsega plačati absolutno vse predpisane davke, ki so zapadli do konca zadnjega 3. leta. Tu ne pomaga nobena prošnja za odlog plačila, oziroma kakor je svoje dni sam delegat izrečno obljubil, da se ima brez vsega prošnjam za plačila na obroke dovoljevati. Litjski davčni urad vsako tako prošnjo negativno priporoča. In tako gre stvar naprej.

Zato nujno prosimo naše poslance, naj napravijo temu početju naših davčnih oblasti konec, ter na pristojnih mestih dopovedo, da brez temeljitega odpisa blazno visokih davkov ni ljudstvu rešitve in da ravno sedaj, ko naš človek nima nobenega denarja, ni čas za to, da se mu z rubežitjo delajo nepotrebnih stroškov. Te zaostale davke, katere se pri nas prav nikdo ne brani plačati, naj davčna oblast pozneje, to je v pozni jeseni, ko ima naš človek kaj denarja, izirja. Prosimo zato nujne odpomoči!

Dve nesreči.

V pondeljek popoldne je šel pokrivat Janez Fres iz Ptujске ceste pri Gornji Radgoni slavnato okopici pri posestniku Mariji Pelel v Policah. Ker je bila slama radi vročine zelo polzela, je zdrknil pokrivač Fres po slami na tla. Priletel je na zemljo tako nesrečno, da si je premaknil hrbtini mozeg in natrl kosti. Takoj po nesreči so ga prepeljali v radgonsko bolnico. Če bo tudi po tako težkih poškodbah še ostal pri življenju, bo najbrž nesposoben za vsako delo. Pomilovanja vredni pokrivač je oče šesterih nepreskrbljenih otrok. — V sredo 1. septembra je šel posestnik Ivan Znidarič v Črešnjevcih št. 77 v golobnjak iskat mlade golober. Nesreča ni mirovala in tudi on je padel pri pobiranju golobčev tako nesrečno, da si je zlomil roko.

Požar na Bledu.

V nedeljo ob 3. uri zjutraj se je na nepojasnjen način vnela lopa za stelo posestnika Prosenca po dom. Kajdiža v Gradu. Ogenj se je hitro razširil tudi na hlev omenjenega posestnika. Nemadna svetloba in prasketanje visoko nad strehami švigajočega plamena je prebudil sosedo. Na po-

moč so prihтели domači prostovoljni gasilci. Vodo so napeljali iz treh hidrantov vodovoda. Po trudopolnem delu so požrtvovalni gasilci dosegli, da se ogenj ni razširil na sosedne hiše. Le Kajdiževa hiša je pogorela in ledenica gostilne »Pri Potoku«, katerih radi silne vročine ni bilo mogoče rešiti. Prosenec je zavarovan pri »Vzajemni« za 30.000 Din. Škodo kljub temu trpi, ker s tem denarjem ne bo mogoče obnoviti hiše in gospodarskega poslopja.

Slovenci v Italiji.

Tužna Istra.

Primorsko ljudstvo zre obupano v bodočnost. Političnih preganjanj ne čuti več, ker je v narodnem pogledu zgubilo vse, kar je izgubiti moglo, in ker je že popolnoma otopelo. Pač pa straši bodočnost, ker se boji, da ne bo kruha. Slabe letine, visoki davki, ki se izterjujejo brez obzira, nikjer izhoda iz strašne stiske. Oči Primorcev se obračajo v tuje kraje, izseljevanje se vrši naravnost v masah.

Najhujša je stiska v Istri v vsakem oziru, v narodnem in gospodarskem. Deželo vlada fašistovska milica iz večjih središč, ki so posejana po Istri, in vladni potestati; hrvatskega učiteljskega ni več, v deželo prihajajo že tuji duhovniki. Gospodarske razmere so naravnost obupne. Kupčija z vinom v Italiji ne gre. Poleg tega še slabe letine.

Tudi letos se obetajo slabi časi. V severni Istri, kjer je zemlja bolj kamenita in rahla, ni deževje škodovalo; v teh krajih pa se sedaj toliko bolj občuti suša. V srednji Istri, ki ima večinoma le ilovnato masno zemljo, je deževno vreme napravilo veliko škodo. Pšenica in koruza se nista mogli razviti, vse je le rastle v zrak, ne da bi razvilo sad. (Na pernici se je pojavila rja.) Krompir je uničila peronospora, ker ga kmetje niso škropili; tudi manjanje semena bi bilo neobhodno potrebno. Sena, ki je v začetku dobro kazalo, ni bilo mogoče spraviti pod streho radi dežja. Nekoliko boljše obeta zapadna Istra s svojo rdečo zemljo, ki prenese tudi veliko dežja. Poleg vsega je še toča napravila ogromno škodo; nekatere kraje je obiskala kar trikrat. V mesecu avgustu se je pričelo čutiti še pomanjkanje dežja tako, da je lahko že prava suša. Okoli Poreča je suša neznosna. Ljudje nimajo pitne vode.

Silna gospodarska stiska je prinesla še drugo zlo. Tatvina cvete vedno bolj. Kradajo celo živino iz hlevov. Splošna varnost je silno padla.

Fašisti so med volivno agitacijo veliko obljubljali Istranom: ceste, vodovode, podpore in kredite. Ostalo je seveda pri obljubah. Da bi se vsaj davki odpisali! Pred kratkim se je Mussolinijeva vlada bavila z vprašanjem odpisa davkov v krajih, kjer je bil pridelek uničen od elementarnih sil. Bojimo se, da vlada ne pride preko proučevanja.

Usoda slovenskih železničarjev.

»Goriška Straža« in »Mali list« sta bila zaplenjena, ker sta bila priobčila poročilo poslanca Besednjaka o njegovem pravem križevem potu okoli rimskih ministrov za preklic premetstev slovenskih železničarjev s Primorskega globoko v Italijo. Besednjak je s polnim podpisom sporočil slovenskim železničarjem in njihovim obupanim družinam golo resnico in nič več. Povedal je, da ga je prometni minister Ciano dolgo časa zanašal z obljubami, a mu končno pokazal pravo lice. Ministra Ciano poznajo tudi dobro slovenski poštarji, odkar jim je ob zadnjem obisku v Trstu zagrozil, »naj se gredo kurirat onkraj meje, ako se jim toži po Avstriji. Na pošti je minister govoril ostro, trdo, enakega se je pokazal proti železničarjem. Ko je prišel odlok s katerim so bili vsi slovenski in hrvatski železničarji premeščeni daleč v Italijo, se je poslanec Besednjak takoj podal k prometnemu ministru in mu razložil, v kako obupen položaj je spravil železničarje s tem odlokom. Povedal mu je, da ne gre za uradnike —

PRI PREKORAČENJU MEJE ARETIRANA.

Naši obmejni stražniki so zasačili ob meji pri Kungoti mlado elegantno oblečeno damo, ki je skušala prekorčiti mejo brez potnega lista. Našli so pri njej 105 dolarjev in večjo vsoto dinarjev. Izjavila je, da je pobegnila iz Zagreba svojim staršem, ter hoče pobegniti na Dunaj, kjer jo pričakuje njen izvoljenec, neki igralec, ki ji je denar za potovanje poslal.

—0—

saj slovenskih državnih uradnikov v Italiji ni več —, ki imajo plačo, s katero lahko živijo svoje otroke; odlok zadene večinoma železniške čuvaje, ki so prav za prav pol železničarji pol kmetje. Ko železničar odpravi službo, se odpravi na delo v vinograd, ki si ga je s trdimi prihranki kupil morda ko je bil še fant, da bo mogel pozneje rešiti družino. S plačo, ki mu jo daje železnica, pač ne more prehranjivati družino 5—8 otrok. Drugi so si kupili tudi živino, travnike, polje. Odlok ministra Ciana je v hipu uničil trud mnogih let. Kaj naj železničar izkupi za kosček zemlje na polju, za vinograd danes, ko je cena zemlji na Primorskem radi izseljevanja in gospodarske krize tako padla? Mnoge železničarje je odlok zalotil v boleznih. Minister Ciano je slovenskemu poslancu obljubil, da se bo zanimal za najtežje slučaje; zato aicer samo poslanec Besednjak napravi seznam najbolj prizadetih železničarjev. Dr. Besednjak je to tudi storil in čakal odgovora.

Medtem so se premetstve večinoma že izvršile. Poslanec Besednjak je pred dobim tednom zopet posredoval pri prometnem ministru. Dobil je odgovor, ki bi mu ga gosp. Ciano dal prav lahko prvi dan: Premetstve se ne morejo predkicati, ker bi to bilo proti splošnim smernicam politike gosp. ministra!

To je suha kronika, ki pač ne more zajeti trpljenja in duševnih muk preganjanih družinskih glavčarjev in plakanja nedolžnih otročičev. Mnogo železničarjev se je že vrnilo iz Italije in se odpovedalo službi, ker niso mogli tam doli živeti radi pomanjkanja denarja. Minister Ciano bo seveda takoj našel nadomestilo zanje. Lahko je zadovoljen in lahko zopet zapoje staro pesem: Enake pravice, enake dolžnosti.

Nesocialni davek. Nekemu neodraslemu nezakonskemu otroku na Tolminkem, ki je dobil po očetu okoli 3000 lir, je davčna izterjevalnica poslala plačilni nalog za 100 lir. Nesrečni otrok, ki nima niti še vseh zob, naj plača 100 lir zapuščenjskega daveka.

Nemoralno. Stanovanjska kriza v Trstu postaja v vseh svojih nesocialnih in nemoralnih izrodkih vedno hujša. Kakor gobe rastejo razne agencije po mestu, ki niso nič drugega kakor uradi javnih sleparjev. Oni, ki išče stanovanje, se da aicer samo enkrat opehariti, a takih, ki iščejo stanovanje je dosti in razni agenti imajo masne zasluge. In vendar je odlok tržaškega prefekta, ki prepoveduje take agencije, še vedno v veljavi! Ko agencija registrira tvojo željo po stanovanju, plačaš 20—25 lir; nato ti da celo vrsto naslovov, kjer naj bi bila stanovanja prosta. Dalje seveda ne pride, ker so večkrat naslovi izmišljeni. — Najnemoralnejša pa je gotovo nova razvada, da te administrator predvsem vpraša, ali imaš otroke. Če imaš otroke, stanovanja ne dobiš, ali pa moraš več stisniti pod roko. Ubogi otroci! Človek prisostvuje takim razgovorom, da se mu lasje ježijo. Ni zadosti, da so umetna propaganda in težke socialne razmere tako razširile maltuzijanzem in z njim združeno omejevanje zaroda. Čudno, da se oblastva ne zganje v času, ko je italijanska vlada napovedala boj maltuzijanzizmu in ko dobivajo družine z velikim številom otrok javne pohvale.

Pretep na velesejmu

ne bi pritegnil toliko gledalcev in občudovalcev, kakor razstavišče tvrdke DRAGO SCHWAB Ljubljana, ki je razstavila eksaktna, elegantna jesenska in zimska oblačila.

Orli v Rimu.

3. septembra.

OBISK CERKVE SV. PETRA.

Nekateri izletniki so že v ranem jutru obiskali cerkev sv. Petra. Nekaj čudnega je, da vsa mogočna stavba s stebrovjem vred ne napravi od zunaj na prvi pogled takega vtisa, kakor bi ga človek pričakoval. Naše oči so pač nevajene opazovati orjaške zgradbe. Šele potem, ko se navadi oko na dimenzije, se zavedamo vse veličine. Ko smo prestopili prag te veličastne stavbe, je sleherni nekaj začutil v srcu. Ne vem, ali je to veselje ali kaj in odkod to izvira, tudi ne vem. Le srce utripa hitreje, ko poklekamo med utripajoče svetilke na Petrovem grobu. Prav ta grob, se mi zdi, najglasnejše govori, kako mogočen je Bog v svojih svetnikih. Kateri vladar sveta, kateri voditelj naroda ima tak nagrobni spomenik kot galilejski ribič — apostol Peter? — Ko smo v tihi molitvi izšli proč, tedaj smo začeli ogledovati svetišče, ki daleko prekaša vsa druga svetišča na zemlji.

Cerkev sama je bila dograjena pred 300 leti, njena dolžina znaša 187 metrov, ima veliko stranskih kapelic, kjer stoji do 30 oltarjev. Tik pod 133 metrov visoko kupolo je bronasti baldahin, pod njim oltar, pod katerim počivajo ostanki sv. Petra in sv. mučenikov. Poklonimo se še pred najstarejšim kipom sv. Petra. Ključ v njegovi roki pomenijo, da

je prav Petru bila izročena najvišja oblast — zato kjer je Peter, tam je prava cerkev. Koliko milijonov vernikov je že tod klečalo spoznamo iz tega, ker so prsti desne noge od poljubovanja že skoro izlizani. Predaleč bi šel popis posameznih spomenikov, umetnin, ki krase notranjost. Lahko trdim, da ni svetišča na zemlji, ki bi družil v harmonično enoto toliko različnih umotvorov, kakor to družijo najlepše — delo Bramanteja in Michelangela — ki je v kupoli dosegel višek stavbarske umetnosti. Z liftom se dvignemo na streho, odkoder je krasen pogled na trg sv. Petra. »Firbec« nas žene še višje v kupolo, kjer z višine 85 metrov pogledamo iz »ptičje perspektive« notranjost in se na levo in desno prepričamo, kako orjaške so slike evangelistov (5 m), katere so se od spodaj videle kot mali medaljoni.

Najlepša razgledna točka je vrhu kupole (117 m). Na sredi trga pred cerkvijo kliče egipčanski obelisk vernikom »sursum corda«. Levo in desno brizgajo fontane noč in dan velikansko množino vode, kot znamenje številnih milosti, ki se pretakajo po žilah kat. cerkve. Kot okvir stoji mogočno stebrovje, okrašeno s številnimi kipi. Na naši levi je velikansko poslopje Vatikana, na desni prijazni Janiculus, nasproti nam zeleni Monte Pincio, iz daljave nas pozdravlja Palatin in Quirinal. Med temi grički, ki so posejani z lepimi stavbami in zelenimi palmovimi nasadi, se vije Tibera. So mesta v Italiji in izven nje, ki so večja tako po številu prebivalstva, kakor tudi

po obsegu. So mesta, ki imajo morda lepšo lego, so mesta, ki imajo še modernejše stavbe in asfaltirane ceste, toda Rim je en sam: Samo on hrani tako znamenite spomenike starodavne kulture, samo on hrani zibelko cerkve večno mlade — katakombe in še druge številne dokaze o naši veri, pred katerimi morajo umolkneti in kloniti glave resni učenjaki.

Točno ob 12 se zbere zopet naša družina k obedu, kjer smo zvedeli žalostno vest, da je italijanska zveza katoliških telovadcev vsled političnih razlogov odpovedala telovadne tekme. Najbolj je užalostila ta vest našo telovadno vrsto, ki je polna upov in navdušenja pričakovala tekme na rimskih tleh. Vidi se pač, da sedanje razmere v Italiji niso srečno izbrana tla za mednarodne prireditve. Dospelo je tudi nad 300 Švicarjev od »Schweizer katholischer Turnverband-a«, ki šteje 250 društev z nad 3000 člani. Dalje je dospela vrsta Danccev in Holandcev. Morda se bo posrečilo, da se dožeže to, da se tekma vrst kljub temu izvede. Vederemo!

NAŠI ORLI IN IZLETNIKI PRED SV. OČETOM.

Veselo vest nam je sinoči prinesel naš vladika, ljubljanski škof, da bomo sprejeti danes v posebni avdienci od sv. očeta. Ob 12 smo se začeli zbirati pred vhodom v Vatikan, kjer smo pohiteli skozi velika bronasta vrata, mimo orjaške švicarske straže v notranje prostore Vatikana. Vatikan ima več

dvoršč, dvoran in okrog 11.000 prostorov. Vsi prostori so umetniško okrašeni. In le v teh prostorih se mi zdi pride kričča uniforma Švicarjev do veljave. Čez prostorno Damazovo dvorišče se pride do Klementinske dvorane, ki je bila odločena za naš sprejem. Poleg stoječe konzistorialne dvorane in še eno so priredili tako, da je vsak naš izletnik imel svoj sedež ob stenah treh dvoran. Veliki moster v rdečem kroju je strogo premotrival naše gospodične, če odgovarja njih kroj predpisom.

Tiho in z nekim svetim pričakovanjem smo čakali trenutka, da pozdravimo svetega očeta. Niso nas zanimale to pot ne slike, ne statukture, ne preproge, naše oči so bile uprte le v vrata, skozi katere je imel priti sv. oče. Točno ob 1 in 15 minut pride garda rimskih plemičev in se vstopi na levo in desno od trona. Srce nam začne hitreje utripati, tišina postaja še večja, vrata se odpro in med nas stopi sv. oče Pij XI. v snežno belem talarju. Bog živi! Bog živi! je spontano zadonelo po treh dvorah in nehoti smo klonili svoje koleno pred ljubeznivo očetovsko postavo. Sv. oče so prijazno stopali od osebe do osebe, vsakemu so stisnili prijateljsko roko in s svetim spoštovanjem smo poljubili njegov ribičev prstan. Ko so se sv. oče zopet povrnili nazaj v glavno dvorano, smo se iz vseh treh prostorov zbrali okrog prestola, od koder so prihajale tako ljubeznive besede najvišjega Nadpastirja, kateri je izrazil največje veselje nad našim obiskom.

Dnevne novice

★ Romunski kralj pride s svojim spremetvom dne 6. ali 7. septembra na Bled v goste na Suvobor. Odzval se bo povabilu našega kralja na lov. Ostane nekoliko dni na Bledu, nakar se vrne zopet v Bukarešto.

★ Mariborski časnikarji so napravili preteklo nedeljo izlet na Dunaj ter si ogledali tamonjši velesej. Uprava »Wiener Messe« jim je šla v vsakem slučaju na roko ter jim je preskrbel tudi vozne olajšave. Na kolodvoru jih je sprejel »Pressechef« velesejma g. dr. Bauer.

★ Odkritje spominske plošče Ivu Sterletu, ki se je o binokostih ponesrečil v Kamniških planinah, se bo izvršilo 12. septembra na Korškem sedlu. Vojni invalidi in tovariši mu bodo vdrali na mestu, kjer je obležalo njegovo truplo, lepo spominsko ploščo, katere bo 12. septembra blagoslovljena.

★ Otvoritev brzojava in telefona pri pošti Strazišče. Dne 1. septembra je bila pri pošti Strazišče pri Kranju otvorena brzojavna in telefonska služba.

★ Radiokoneerti v Ljubljani. Ljubljanski radioklub priredi za časa pokrajinske razstave s pomočjo poskusne oddajne postaje poštnega ravateljstva vsak dan med 3 in 4 popoldne radiokoneerte. Igra znani jazz-band-kvintet g. Nagodeta. Sodelujoči: Nagode, Tit, Tietz, Rožman in Leksander. Radioamaterje, posebno znanje, prosimo, da nam poročajo, kako bodo slišali. — Radioklub.

★ Bivše vojaške iz Štajerske, posebno one iz Savinjske doline vabimo, da se v obilnem številu udeležijo sestanka na praznik 8. septembra v Petrovčah pri Celju. — ZSV.

★ Č. g. Ferdo Ciuha, župnik v Selnici ob Dravi, je od svoje nevarne bolezni zopet toliko okreval, da lahko služi sv. mašo. Njegov g. kaplan Stakne pa se še zdravi v mariborski bolnišnici. Po novjših poročilih je že izven nevarnosti.

★ Naše Pohorje zaznamuje vedno lepši obisk. Naravnost ogromno število ga je obiskalo v nedeljo 5. septembra. Tega dne se je vršil pri Ruški koči velik sestanek planincev iz Zagreba, Celja in Maribora. Iz Zagreba je prispelelo društvo »Sljeme«, iz Celja pa Savinjska podružnica. Vse kočje so bile polne turistov, ki so se vračali oduševljeni od lepote našega Pohorja. — Poseben čar dobe sedaj v začetku jeseni izleti na Pohorje, ko prično rumeneti gozdovi ter nudi celo gorovje silno pestro sliko.

★ Mariborski okrajni zastop je na novo razpisal dobavo gramoza za okrajne ceste in za vožnje. Ponudbe se morajo glasiti ločeno za gramoz in za vožnje. Natančni pogoji se zvedo v pisarni okrajnega zastopa v Mariboru. Koroska cesta 26. Omeniti je, da je okrajni zastop naročil traktor za razvažanje gramoza. Traktor je dobavila francoska tovarna v Parizu in je v soboto dospel v Maribor.

★ Po vojnem razporedi okoliških občin. V nedeljo popoldne se je vršil na Teznu pri Mariboru vojni razpored teh-le občin iz mariborske okolice: Studenci, Pobrežje, Tezno, Radvanje, Razvanje, Spodnje Hoče, Pekre, Sv. Miklavž, Dolgoše, Zrkovec, Limbuš, Bistrica pri Limbušu, Bobova in Rogoza. Vsaka občina je imela na zbirališču svojo tablico in poleg vojnih obveznikov sta bila navzoča: župan in tajnik, od vojaške oblasti samo en narednik. Odziv obveznikov je bil dober in so bile zgoraj omenjene občine gotove od 7 do 10 dopoldne. Nekaj težko je povzročil razpored za konje, ker ima vojaška oblast ta seznam za tri leta nazaj in je veliko posestnikov medtem časom živali prodalo, ali pa so si jih drugi kupili, ki jih pred leti še niso imeli. Za morebitno asistenco je bilo navzočih par orožnikov, ki pa niso imeli nobenega posla.

★ Pozen roj. Čebelar Anton Pugelj v Šent Lovrencu pri Veliki Loki je ogrebel v nedeljo okoli poldneva še zakasnel roj. Tudi pri če-

belah je letos narobe leto kot pri sadnem drevju, ki ponekod nanovo cvete.

★ Loterija izobraževalnega društva na Breznici se preloži za par tednov, da bodo končana zidarska in tesarska dela v novem »Društvenem domu« na Breznici. Dan žrebanja se pravočasno objavi. Ta čas pa pridno naročajte in kupujte srečke, ki stane vsaka samo 5 Din, z njo pa lahko zadenete elegantno novo sobno opravo iz trdega lesa, šivalni stroj, kolo, slamorezno, kuhinjsko opravo, žepno uro z verižico in še drugih petsto lepih dobikov v vrednosti nad 50.000 Din. — Kdor je srečke že prejel, naj jih plača takoj, ali pa jih takoj vrne, ker društvu srečk primanjkuje. Kdor srečk ne plača in ne vrne, jih bo moral plačati po žrebanju, a dobilke more zadeti le tisti, ki plača srečke pred žrebanjem.

★ Jesenske konjske dirke dalmatinskega kola jahačev v Sinju se bodo vršile 26. in pa 30. septembra pod pokroviteljstvom kralja Aleksandra. Dirka se prične vsakokrat ob pol 3 popoldne, vršile se bodo ob vsakem vremenu. Pojasnila daje tajništvo Kola.

★ Zanimanje za tečaje o brezalkoholnem gospodarstvu silno raste. Vsak dan se priklasi veliko število novih udeležencev. Včerašnji tečaj, ki je bil izredno dobro obiskan, je popolnoma uspel. Udeleženci so priglasili več novih iz kroga prijateljev, kar je gotovo najboljši rezultat, da je ideja našla odmev pri vseh interesentih. Za tečaj, ki se vrši v četrtek 9. t. m., na željo sprejememo še nekaj udeležencev. Prijavite se takoj! Priglasje sprejema »Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

★ Zakaj odlašate s prijavo za tečaj o brezalkoholnem gospodarstvu? Ali veste, komu boste s tem najbolj škodili? — Samemu sebi!

★ Mednarodna razstava psov v Ljubljani. Dnevni red za časa Mednarodne razstave psov 8. in 9. septembra: V torek ob 20 pozdravni večer v restavracijskih prostorih hotela »Union«. Obleda poljubna. V sredo ob 10 otvoritev razstave in pričetek sodniške ocene razstavljenih psov. Od 12 do 14 odmor. Med odmorom se sme vzeti razstavljeni pse iz razstavišča, toda le proti potrdilu razstavnega vodstva; pse pa je dovesti do 14 na določena jim mesta. Ob pol 16 pričetek produkcije varnostnih psov na zemljišču Cekinovega gradu poleg razstavišča. Ob 20 prijateljski sestanek v restavracijskih prostorih Zvezde. V četrtek ob 10 razglasitev sodniške ocene in razdelitev daril. Ob 17 zaključek razstave. Od te ure naprej je odvesti iz razstavišča vse pse, ker ob 18 nepreklicno preneha nadzorstvo razstavnega vodstva nad razstavljenimi psi. Ob 20 poslovnih večer v restavracijskih prostorih hotela Union. Cenjeno občinstvo in vsi prizadeti interesenti se vabijo k čimvečji udeležbi. — Razstavni odbor Jugosl. kinološke zveze.

★ Na mednarodni razstavi psov dne 8. in 9. septembra bo tvorila veliko privlačnost zlasti produkcija, pri kateri bodo predvajali domači dreserji svoje pse. Pri tej produkciji se bo videlo, kaj doseže smotrna vzgoja in dresura pri inteligentnem psu. Produkcija se bo vršila 8. septembra ob pol 16 ter nadaljevala 9. septembra ob 15, obakrat na prostoru pod Cekinovim gradom. Vsi posetniki velesejma, oziroma mednarodne razstave psov bodo lahko prisostvovali produkciji, če se izkažejo s posebnim programom te produkcije, ki se bo prodajal na velesejskem prostoru po 3 Din. Produkcija se bo vršila pod vodstvom mednarodnega sodnika ter se je bodo udeležili skoraj gotovo tudi nekateri inozemski psi.

★ Velik nedostatek. Nad Mariborom vozi jo čez Dravo mali in veliki rečni brodovi. Skoro pri vseh so žične vrvi tako slabe, da je nevarnost, da se utrgajo. Slučaj, ko se v Breznu na ta način ponesrečili župnika Volčič, Baz-

se nudi
razstavljalcem na
Jesenskem
velesejmu!

Potom »Slovenca« najuspešnejše seznanjajo širšo javnost o razstavljenih predmetih. Vse številke tega tedna bodo prinašale tozadevne oglase. Ne zamudite te ugodne prilike!

nik in tovariši, potrjuje, da je opreznost tu na mestu. Politična oblast bi morala strogo pregledati vodne vrvi, za katere so pripeti prevozni čolni in brodovi. Zelo slabe so n. pr. vrvi pri čolnih, ki vozijo čez Dravo pri Viltužu in Selnici, oziroma Rušah.

★ »Kačji objem.« »Popolo di Trieste« poroča, da se je preteklo nedeljo vršil v Zadru kongres dalmatinskih dijakov, katerega so se udeležili tudi akademiki iz Trsta. Ob tej priliki je odposlanstvo tržaških akademikov izročilo dalmatinskim dijakom 6000 knjig, ki naj obogatijo italijanske knjižnice v Dalmaciji. »V ponedeljek zjutraj« nadaljuje »Popolo«, »so se podali dijaki k plošči padlih in na grob Zadržana Boccasевичa ter položili na oba kraja vence; nato so si šli ogledat mejo, ki duši najbolj italijanski biser (Italianissima perla) kakor kačji objem.«

★ Pojasnilo. Na ponovna vprašanja od različnih strani izjavljam, da moje učilišče za krojno risanje in prikrojevanje damskih oblek, ki ga vodim v Ljubljani Mestni trg 24, ni v nikakvi zvezi z ono krojno šolo (sedaj zvano učilišče), ki je na Starem trgu 19. Toliko v pojasnilo, da ne bo zamenjave. Roza Medved, strokovno izprašana učiteljica, Ljubljana, Mestni trg 24. 6109

★ Zagreška radio-postaja ostane. Zgraditev zagreške radio-postaje, ki je trajala čez poldrugo leto, je stala velike vsote. Poleg že samih na sebi dragih aparatov je morala družba, ki je gradila postajo, plačati nad 100.000 dinarjev carine. Vsled tega je prišla postaja v velike denarne zadrege in je bila v nevarnosti, da bi morala preiti v tuje roke. Raditega so se zagreški gospodarski krogi zavzeli zanjo in obljubili pomoč.

★ Proračun zagreške mestne občine. Občinsko zastopstvo zagreško je začelo sestavljati proračun za leto 1927. Po dosedanjih potrebah sodeč bo znašal 85 milijonov. Mislijo ga še znižati za 15 milijonov. Občina namerava v prihodnjem letu zgraditi nekaj malih stanovanj, zgraditi novo šolsko poslopje, ljudsko kopališče in regulirati nekaj ulic.

★ Več časa za življenje! Mnogi pozabijo sami nase, ko se lovijo za srečo. Pogosto je že prepozno, ko telo zapovedovalno zakliče »Stoj!« Preprečite to! Zdravje je največja sreča. Varujte ta zaklad! Elida negovanje telesa je negovanje zdravja. Zdrava, naravna priprostost je ideal lepote naše dobe. Če danes na potu domov kupite kos Elida Ideal mila, boste prijetno presenečeni, kako simpatičen je duh tega mila. Elida Ideal milo učinkuje tako blago, da ga stalno prenese tudi nežna polt vsake tudi najbolj razvane dame. Skoz in skoz parfumerano in štedljivo do zadnjega koščka je Elida Ideal milo triumf naše domače industrije.

★ Aeroplanska tekma za kraljevi pokal. V nedeljo se je vršila prva aeroplanska tekma v naši državi. Tekme se je udeležilo 12 aeroplanov tipa Breguet XIX. Letalci so se dvignili v Novem Sadu in leteli preko Belgrada nad dolino Morave do Skoplja, kjer so se aviatiki spustili na tamošnji aerodrom. Kontrolni organi so jim vidirali tekmovalno izkaznico. Iz Skoplja so leteli čez planine Sandžaka in pre-

ko Bosne nad Sarajevom do Zagreba. Ta teren je za let najnepriladnejši, ker nima nobenih značilnih točk za iskanje smeri. Lahka je pa pot iz Zagreba nazaj v Novi Sad. V Zagrebu so aviatike pozdravili zastopniki vojaških in civilnih oblasti in mestne občine. Proga, ki so jo aviatiki preleteli, znaša 1340 km. Tekma se je pričela ob 6 zjutraj. Aeroplani so leteli drug za drugim v razdalji 15 minut. Smer in dolžina pota tekme, ki se bo vršila vsako leto, je določil vojni minister. Kraljevi pokal, v katerega se bo vrezalo ime vsakoletnega zmagovalca (pilota in spremljevalca), ostane last aerodroma, kateremu pilot pripada. Poleg tega so še nagrade in sicer: zlata ura z briljanti in Din 10.000; II. nagrada 25.000 Din; III. 12.000 Din, IV. Din 10.000. Prvi je v Zagreb prispel aeroplan pod vodstvom poročnika Bajdaka, in sicer ob 12.6. Drugi je prišel ob 12.16 pod vodstvom poročnika Bajevića in spremljevalca Majetiča. Tema dvema se je pri spuščanju pripetila nesreča, da se jima je prevrnil motor. Oba pilota sta lahko ranjena in so ju prepeljali v bolnico. Ob 12.29 je prispel narednik Jaklič, z njim podporočnik Jungič. Ob 12.39 je pristal poročnik Janko Matevič z mehanikom Niketinom. Deset minut čez eno se je dvignil prvi pilot Bajdak s svojim letalom, da odpluje v Novi Sad. Peti aeroplan, katerega vodi Tudor, ni prispel ne v Skoplje ne v Zagreb in se sploh ne ve, kje je zaostal.

★ Od 28. avgusta do včevši 15. septembra nudi naša domača tovarna čevljev Peter Kozina & Ko., Tržič vsem konsumentom izredno priliko za nakup vsakovrstne obutve po znatno znižanih cenah. Ta ponovna odločitev zasluži izredno pažnjo osobito od strani staršev šolske mladine, ki se jim nudi ugodna prilika, da si za nizko ceno nabavijo čevlje najboljše kvalitete.

Ljubljana

© Rojstni dan kraljeviča Petra je včeraj Ljubljana na slovesen način proslavila. Ob 10 dopoldne je bil v stolnici slovesni Te Deum a molitvami za kraljeviča ob navzočnosti zastopnikov vlade, mesta, vseh uradov, šol, javnih korporacij ter armade. Po zahvalni službi božji je bila parada celotne posadke in defile. Z mestnih, javnih in privatnih poslopij so vihrale zastave.

K BELI OBLEKI
KUPITE BELO OBUTEV

Moški 99° - ženski 65° -
Otroški 49° -

Bata

NAGOVOR SV. OČETA.

»Prepričani smo in dobro poučeni, kako globoko veren je Vaš slovenski narod,« tako so nadaljevali sv. oče. »Slovinci so ves čas bili vdani sinovi sv. Cerkev. Zato je pač prav Vaš današnji obisk najlepši dokaz, da živa vera prednikov živi tudi v Vas. Prišli ste v Rim, da se tu ob virih žive vere še bolj utrdite in usposobite za boj, katerega pač moramo bojevati vsi. Veliko je težav v življenju. In prav za te težave najdemo sredstev in pripomočkov v naši veri. Vaša pot Vas vodi tudi v Assisi, kjer letos praznujemo 700letnico Sv. Frančiška. Tudi tam boste prejeli novega ognja za versko navdušenje, katerega želim, da ponesete tudi domov med Vaše brate in sestre, med Vaše očete in matere, med Vaše otroke in bolnike, kateri te žive vere najbolj rabijo. Bodite Vi, mladina, pravi apostoli molitve, apostoli pravega krščanskega življenja. Zahvalim se vrlemu Vašemu škofu, ki tako vzorno deluje, zahvalim se odboru in voditeljem Vašim. Srečen sem, da gledam pred seboj zastopnike Vaših Orlov. Prav tem naj velja moj blagoslov, da bodo telesno močni in duševno čvrsti v boju za krščanske pravice in resnice. Moj blagoslov naj se razljuje dalje na vse Vaše organizacije, mladeniške in deklishe, na ženske in moške, nad stanovske in prosvetne — nad celo Vašo katoliško akcijo. — Zlasti pa blagoslovim delo Vašega škofa in Vaših duhovnikov, da bi njihovo delo rodilo vedno lepših sadov.«

Ko je naš g. škof povdaril glavne misli govora in se zahvalil za milostni sprejem, smo se s šestkratnimi klici: Bog živi! poslovili smo se s šestkratnimi klici Bog živi! poslovili od njega, ki biva sicer tu v Rimu, a je njegovo srce tudi pri nas.

Na Sveto goro.

(Slovensko romanje na Sv. Goro dne 4. in 5. septembra.)

Blizu 1200 Slovencev je v soboto 4. septembra s posebnim vlakom odšlo proti Trstu in Gorici na Sveto Goro. Bilo je to pravo slovensko narodno romanje v slovensko Primorje. Vodila sta romanje preč. gg. kanonik dr. Klinar in vrhniški dekan Kete ob sodelovanju preč. g. msgra vseuč. prof. dr. Ujčiča. Veselo razpoloženi smo se odpeljali iz Ljubljane. Škoda, da je bil vlak že na Verdu nabito poln. Tu se nam je namreč pridružil okrog 500 Vrhničanov. Ker je bilo premalo voz, so morali mnogi stati do Trsta, kar pa ni zmanjšalo dobre volje. V Postojni smo se morali prenesti v italijanski vlak, ki je bil istotako premajhen. Carinski pregled od italijanske strani se je izvršil hitro in brez šikan. V vlak so stopili še precej številni karabinerji, preoblečeni in v uniformah, da so nas branili vsega hudega, in šli smo. Vlak je vozil z veliko hitrostjo ter se ni ustavil niti v Divači. Nekateri so rekli, da se izogibljemo postaji zato, da ne bi prišli v stik s prebivalstvom. Mi pa smo vedeli, da to ni

res, ampak da se vse vrši zgolj iz skrbi za naš dušni in telesni blagor.

Dolgo smo pa stali v Nabrežini ter se nikakor nismo mogli odločiti, po katerem tiru bi šli. V Trstu smo še le slišali, da se je tik pred nami zgodila tam pri Nabrežini železniška nesreča, pri kateri so bili štirje ranjeni. Zato smo morali manevrirati, da smo se izognili dotičnemu mestu.

Ko smo prvič pozdravili morje, je bil to izreden občutek, posebno za tiste, ki morja še niso videli. Pa tudi drugi smo bili deležni posebnih občutkov, saj se je pred nami razprostirala sinja Adrija. In marsikdo izmed nas je molče peval: »Buči morje adrijansko«. Da nismo peli na glas, zato smo bili predobro nadzorovani. Misli pa so proste še tudi onstran meje. Sicer pa je treba pribiti, da je romanje bilo popolnoma versko-kulturnega značaja, vsled česar so se romarji vsi brez razlike vzdržali vsakih izjav drugačne vsebine, če bi take bile sploh mogoče.

Okrog poldne smo bili že sredi tržaškega vrveža. Na kolodvoru so nas sprejeli nekateri tržaški Slovenci in Slovenke iz ondotnih cerkvenih organizacij. Naša prva pot je bila v cerkev sv. Antona, kjer nam je preč. g. Guštin opisal cerkev, njeno zgodovino in zgodovino fare sv. Antona. Nato so bile slovenske liturgije z blagoslovom, pri katerem so se pele po daljšem času v tej cerkvi zopet slovenske pesmi in so se dvigale v nebo molitve v slovenskem jeziku.

Popoldne smo se v gruči razšli po mestu. Reči moram: Trst je še Trst, a vendar je bilo v njem včasih več, mnogo več življenja. Tržačani italijanskega jezika so nam tožili, da ni zasluzka. Največ takih tožb smo slišali ob morju. Medtem ko je večji oddelek šel ogledat si Trst s suhega, so manjši oddelki šli na morje s čolni, jadrnicami in motornimi čolni. Bili so veseli prizori, kako je kranjski očanec »glijalk« s čolnarjem za čoln. Lah je vpil po laško, očanec pa je odklanjal po slovensko. Pa sta se vseeno razumela. Saj če že ne razumeš jezika njegovega, si viden njegove roke, ki so neprestano bile v zraku. Južni temperament! Da so nekateri nežnejši člani našega romanja bili deležni tudi morske bolezni, je treba tudi pripomniti, da se ne pozabi.

V mraku smo zapustili Trst ter dospeli v Gorico okrog pol desetih zvečer. Ko smo izstopili, so nas na kolodvoru sprejeli le zastopniki oblasti. Zunaj pred kolodvorom smo videli tu pa tam kakega posameznega znanca, s katerim smo se pozdravili. Pozneje smo izvedeli, da so goriški Slovenci priredili nam cel špalir, da bi nas pozdravili. Ko pa je vlak na postaji obstal, je moral špalir izginiti brez sledu. To pa zopet le zato, da smo bolj varno in lepo lahko odšli na Sveto Goro. Vse to in tako se je godilo, ne da bi bili romarji kaj opazili. Na drugi strani pa so res skrbeli, da nas noben organ ni nadlegoval. Italijanska metoda je čisto drugačna ko je bila nemška ali na rečimo naša.

© Poročita se danes zjutraj v Križankah g. Jože Mavrič, uradnik finančne delegacije, in zasebna uradnica gdnica Polonca Maroltova. Mladima novoporočencema želimo obilo sreče!

© Rokodelski dom. Ker bomo kmalu pričeli z letošnjimi prireditvami, med njimi z jako pomenljivo slavnostjo, vabimo vse delujoče člane, zlasti pevce in igravce k sestanku, ki bo v četrtek 9. septembra ob 8 zvečer v knjižnični sobi v Rokodelskem domu v I. nadstropju. Kdor bi se ne mogel udeležiti prvega sestanka, naj pismeno javi, da želi sodelovati. Novi pevci in igravci so nam dobrodošli! Vsi člani naj sprejmejo to vabilo mesto pismenega obvestila.

© Prihod pravnikov v Ljubljano. Na drugi kongres pravnikov v Ljubljani so posamezniki že pričeli prihajati. Ogromna večina pa prispe na praznik v sredo. Z brzovlakom ob 11 pridejo člani pravniškega združenja v Subotici in pa nekaj Zagrebčanov. Popoldne ob 2 pride posebni brzovlak iz Beograda, ki bo pripeljal okoli 700 pravnikov. Velika večina hrvatskih pravnikov, okoli 150 po številu, pa pride v četrtek z osebnim vlakom ob 10. Ljubljanski pravniki se naprošajo, da pridejo k sprejemu na glavni kolodvor.

© Stanodajalec za pravniški kongres. Udeleženci pravniškega kongresa pridejo v Ljubljano in sicer v sredo popoldne s posebnim vlakom Belgrajčani, z večernim brzovlakom ob 9 zvečer Sarajevčani in Vojvodinci iz Subotice, v četrtek z dopoldanskim osebnim vlakom pa Zagrebčani. Da ne bo zmešnjav pri nastanitvi ogromnega števila prigašencev, naj drži vsaka stranka stanovanje pripravljeno, predvsem naj ga nikakor ne oddaja drugam. Pobruga naj se za to, da bo po prihodu navedenih vlakov stanovanje odprto ali vsaj na vratih listek z navedbo, kdaj se stranka vrne domov. Vsak kongresni udeleženec, ki mu je stalni odbor kongresa nakazal stanovanje, se bo izkazal s kuverto, na kateri bo točna njegova osebna označka, pod to pa navedeno nakazano stanovanje (ulica in ime stranke s hišno številko). Kjer bi se najkasneje do četrtega popoldne ne prijavil nihče, je stanovanje prost, ker je dotičnik izostal. Obvestil o pridelnih stanovalcih posameznim strankam zaradi prekratkega časa in preobilnega dela, ki ga imamo z nastanitvijo, nismo mogli vročiti. Zato prosimo, da se stranke ravnajo po smislu tega časopisnega opozorila napram došlim gostom. — Stalni odbor za kongres pravnikov.

© Nova cerkev sv. Frančiška v Sp. Šiški. Jutri popoldne na praznik Marijinega Rojstva bo v Spodnji Šiški slovesen blagoslov križa za novo cerkev. Križ je blizu 4 m visok. Ob 4 bodo v zasilni cerkvi (baraki) litanije. Nato bo sprejeto k novi cerkvi. Tam bo imel pred p. provincijal dr. Regalat Čebulj govor in bo izvršil blagoslov križa, ki ga takoj dvignejo nad fasado nad glavnimi vratmi. Med slovesnostjo se bo pobiralo za novi križ. Vljudno vabimo k slovesnosti častivce sv. Frančiška in prijatelje nove cerkve. Slovesnost se vrši ob vsakem vremenu.

K PLATNENI OBLEKI
KUPITE PLATNENO OBUTEV

Moški 99° - Zenski 65° -
Otroški 49° -

Bata

Na Sveto Goro! Kar je bilo romarjev, ki so ali obilnejši ali težje hodijo ali pa so bolj komodni, ti so se za 6 lir peljali z avtom do Prevalja. Kar je bilo zelo utrujenih, so šli spat v Gorico ali Solkan. Drugi pa smo jo kar peš udarili preko Solkana na Sveto Goro. Okrog polnoči se je v kapelici na Sveti Gori že razlegalo slovensko petje. Toda na Sveti Gori nismo bili sami. Ravno za ta dan so tudi Italijani priredili svoje romanje na Sveto Goro. Zato je v soboto ponoči bilo na Sveti Gori mnogo Italijanov. Zanimivo je, da so Italijani tudi prejšnjo nedeljo imeli romanje na Sveto Goro. Za tisto nedeljo je bil namreč napovedan naš prihod. Ker pa je naš prihod 28. avgusta izostal in smo ga napovedali za 4. september, se je italijansko romanje ponovilo. Tako so nekaj časa prepevali Marijine pesmi Slovenci, nato so dolgo peli Italijani. Za Italijani smo Slovenci glasno molili sv. rožni venec in druge molitve, dokler se ob pol 4 zjutraj niso pričele sv. maše in obhajila. K sv. obhajilu je pristopila z veliko pobožnostjo večina romarjev. Ob 6 zjutraj je bila slovenska pridiga s sv. mašo.

Ko se je zdanilo, smo si ogledali Sv. Goro in njeno lepo gorisko. Povsod okrog same nove slovenske vasice, skoro povsod so zopet pozidane cerkvice, porušene po bojih, spodaj pod nami Soča, ki se v furlanski nižini izgublja v daljavi. Soča je treba gledati s Svete Gore, da človek še le razume Simon Gregorčičevo pesem »Soča«. Sledovi strašnih bojev na Sveti Gori in v okolici izginjajo. Na Sv. Goro vodi lepa široka pot, po kateri lahko vozijo lažji osebni avtomobili. Tu pa tam ob poti se vidijo v skalnatih stenah še ostanki kavern, v kate-

© Darila, ki se bodo razdelila pri mednarodni razstavi psov, so razstavljena v izložbenem oknu firme Elite v Prešernovi ulici.

© Vojni raspored. Neki ugleden podjetnik nas je naprosil za objavo sledečih vrstic: Pozvan sem bil za to in to uro na vojaški urad zaradi vojnega rasporeda, a so me zadržali resni in neodložljivi gospodarski opravki. Prišel sem pozneje, pa so mi povedali, da je že prepozno. Res, uradom moraš biti vsako uro na razpolago! Ne pomislijo pa uradi, da imajo državljani tudi svoje opravke, ki ne dopuščajo odloga.

© Kongres posestnikov in davčna reforma. Z izenačenjem direktnih davkov se hoče zlasti posestnike v malih mestih, trgih, industrijskih krajih, torej tudi v občini Vič, Rožna dolina, Mostah zelo visoko obremeniti, ko bodo morali od lastnega stanovanja, ki se bo moralo cediti kakor v najem oddano, plačevati hišno-najemniški davek in ne dosedanjega zelo nizkega hišno-razrednega davka. Ker se naša organizacija odločno bori proti tej novi obremenitvi hišne posesti in bomo proti temu novemu obdavčenju zavzeli na kongresu energično stališče, se tudi ti posestniki in z vse dežele nujno pozivajo, da se polnoštevilno udeležijo velikega zborovanja dne 8. septembra v veliki dvorani hotela »Union«. Posestniki, tu vam je dana prilika, da složno skupno protestiramo proti vsaki novi obremenitvi naše Slovenije.

© Požar na Ilovici. Včeraj je okoli 1 popoldne pričelo nad Ljubljano nenadoma bliskati in grmeti, nakar se je ulila močna ploha. Okrog četrta na dve je strela udarila v hišo Ivana Pirca, prevoznika na Ilovici št. 57. Poslopje je bilo v trenutku v plamenu. Takoj so se pripeljali na mesto mestni gasilci. Hiša je bila popolnoma lesena in je pogorela do tal. Zgorel je en konj, pes, nekaj drobnice ter nekaj voz, ki so bili pod kozolcem. V hiši je zgorela vsa hišna oprava. Ob istem času je strela udarila v bližnje telefonske drogove in jih je pet poškodovala.

© Uršulinska šola v Ljubljani je morala zapreti eno paralelko, ker država ne da več učiteljic. Vse polno je učiteljic začetnic, ki ne morejo dobiti službe, in pa takih, ki imajo plačo, a ne dela — šola je tu, kamor bi mi radi dali svoje otroke, pa se nam zapre pred nosom. Želimo, da se ta zadeva uredi in se zopet imenujejo tudi lajške učiteljice na samostanskih šolah v istem številu kakor svoj čas. — Eden v imenu prizadetih staršev.

Maribor

□ Proslava rojstnega dne našega prestolonaslednika se je v Mariboru izvršila z običajno slovesnostjo. Šole, ki žal niso pravočasno dobile obvestila, so proslavile dan v svojih razredih s primernimi nagovori. Nekatere šole so se udeležile tudi službe božje. V stolnici je bila slovesna zahvalna molitev, ki jo je kot namestnik odsetnega škofa g. dr. Andreja Karlina opravil g. prelat dr. Ivan Tomažič. Cerkvene slovesnosti so se udeležili g. veliki župan, g. mestni župan, zastopniki in vodje tukajšnjih državnih upravnih, srednješolskih in vojaških oblasti z uradništvom. Na trgu Svobode je bila vojaška defilacija pehote in topništva. Mesto je okrašeno z zastavami.

□ Jelj »Jutro« uradno glasilo velikega župana? Nedeljsko »Jutro« je pričelo, da je iz pisarne velikega župana prejelo obvestilo, da vse šole praznujejo v ponedeljek 6. septembra rojstni dan prestolonaslednika. Ko so v nedeljo vsled teh časopisnih vesti vpraševali, kako naj šole to praznujejo, se ni moglo izvedeti. Ako bi šolska vodstva vsaj istočasno kot v »Jutru« dobila obvestila, bi bilo mogoče obvestiti vse učence v nedeljo zjutraj pri skupnih službah božjih. Tudi v ponedeljek ob 8 se ni bilo nikakih navodil in naročil, ali se res

rih so se krili branilci Svete Gore. Koliko slovenske in tuje krvi so popila ta tla!

Na mestu, kjer je stala prej veličastna cerkev M. B., se dviga sedaj nova, še ne dograjena cerkvena stavba, ki je še nekoliko večja ko prejšnja. Nova cerkev je zidana prav v istem slogu ko stara. Celotno stopnišče spodaj bo čisto enako prejšnjemu. Manjka le ogromnih dreves in mogočnih starih lip okrog cerkve. Ni več niti sledu o lipi in ravnici za cerkvijo, kjer je govoril pred vojno dr. Krek, in kjer so se Slovenci tolikokrat zbirali na zborovanja. Teren je tam čisto spremenjen.

S čisto drugačnimi občutki kakor navadno prej, smo se to pot poslavljali s Svete Gore. Nad Solkanom se je vsakdo še enkrat ozrl nazaj na Sveto Goro, kjer se od daleč vidijo mogočne nove stavbe in ki te pozdravljajo z višine dolin z drugim glasom kot te je pozdravljala svetogorska cerkev poprej. In vendar je ostala ista zemlja ko prej, ideja ista ko prej in ljudstvo isto ko prej. Toda to ljudstvo, ki je prej prebivalo po teh vaseh in vasičah, je bilo bolj živahno, veselo. Sedaj pa so stale ob hišah gručice resnih ljudi in so nas resno pozdravljali z »dober dan«. Isto je ljudstvo, ampak resnejše je. Tisti, ki niso resni, niso več naši ali pa so prišli od drugod.

In Gorica? Lepše so hiše v nji, ulice so geometrično pravilnejše, ohranila je skoro vsaka ulica na zunaj svoj stari videz. Vendar se zdi človeku, kakor da ta Gorica ni več ista. Preveč sili v človeka šestilo in ravnilo, ki sta nadomestila umetniški duh, ki je dihal iz starih stavb in iz starih ulic in trgov. Stari Travniki se mi je zdel lepši ko sedanji, ki mu nekaj

manjka. Saj so hiše skoro iste in oblika trga ista, vendar sem nekaj pogrešal. Pozneje sem se zavedel, da manjka Travniku častitljivega ozadja, velikih cipres na pobočju gradu. Ljudje so ostali po večini še isti in istega duha. Ljudi mislim, ki jih je rodila domača gruda. Drugi prihajajo in zopet odhajajo. Ostane le, kar je rodila domača zemlja. Slovenska služba božja se še vrši pri Sv. Ignaciju in pri Sv. Ivanu. Bili smo srečni, ko smo prišli k Sv. Ignaciju in slišimo slovensko pesem s kora in slovensko molitev po sv. maši izpred oltarja.

Šola pa je vsa italijanska. V nekdanjem »Šolskem domu«, kjer se je vzgojilo na tisoče slovenskih otrok, je sedaj italijanska šola. Slovensko »Alojzijevešče« ima sedaj svojo šolo na zavodu, a ta je italijanska. Res, uslužni in prijazni so bili z nami zastopniki oblasti, kjer smo imeli z njimi posla, še celo s slovenskim jezikom se je mučil, kdor je hotel biti posebno dobrohoten z nami. A naš živeli tam, naš jezik — ta te dobrohotnosti žal ne občuti. In vendar to nas ravno tako boli, ko one, nad katerimi se to godi. Je pač to kršitev naravnih pravic ljudi, ki so po jeziku in krvi naši. Tega ne zabriše nobena uniforma in noben napis. Napisi po Gorici so seveda italijanski, v Solkanu pa so večinoma dvojezični.

Obžalovali so goriški Slovenci, da nas niso mogli sprejeti in pozdraviti kakor bi bili radi. Bili so veseli našega prihoda, prišli so, da nas pozdravijo, a bilo jim je nemogoče, samo roko stisniti. To je peko. Mi pa o tem sploh vedeli nismo. To je peko še huje.

Ko smo ob 3 popoldne odhajali, nas je z goriškega perona pozdravljala gruča znancev

Lepota

je nadragocenejši okras vsake dame. Z negovanjem lepote se ohrani mladost, ki osvaja in osreča vsakogar.

Elida Ideal-milo da koži zdravo barvo ter elastičnost mladosti.

Čisto, blago in izredno parfumirano.

Olepša Vas le

ELIDA

IDEAL-MILO

Temeljito parfumirano.

praznuje ali ne. Eni so ukrenili po svoje, drugi čakali, otroci in mladina pa se je zabavala na račun neinformiranih vodstev. Ne vemo, če je to prav primerno, da se je tako zgodilo in bi veliki županstvo prav storilo, da vsaj istočasno kot »Jutro« obvesti tudi šole.

□ Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Mariboru v sredo 8. septembra vsled praznika odpade. Prihodnji uradni dan zbornice bo v sredo 15. septembra v gremijalnih prostorih, Jurčičeva ulica 8, II.

□ Trgovci in obrtniki dobijo pojasnila za izpolnitev volivnih glasovnic v pisarni volivnega odbora, Aleksandrova cesta 6, I. nadstr., soba 12.

□ Shod trgovcev in obrtnikov, ki so zoper strankarsko listo samostojne demokratske stranke, se vrši danes, v torek ob pol 8 zvečer v Gambirnovi dvorani. Ker bo potrebno dati na tem shodu zelo važna navodila in obvestila,

je nujno potrebno, da se vsi trgovci in obrtniki, ki so za skupno gospodarsko in stanovsko fronto v Sloveniji, tega shoda udeležijo.

□ Naval Mariborčanov na graški sejem. Mariborčani so ob priliki »Grazer Herbstmesse« zopet oživeli svoje stare simpatije do Gradca. Naravnost rekordno število potnih listov je izdala policija samo za Gradec, tako da ji je nazadnje že zmanjkalo tiskovin za potne liste. Največji je bil poset iz Maribora ob priliki otvoritve in zadnji dan, v nedeljo 5. septembra, ko je bil sejem zaključen.

□ Nova vila v Petrovem selu. Idilična kolonija vil ob vznožju Kalvarije narašča. Letos je zgrajenih zopet nekaj novih, ličnih vil. Pod Kalvarijo namerava sedaj graditi vilo g. dr. Podlesnik. Z zidanjem se prične v kratkem.

□ Posredovalnica dela. Od 29. avgusta do 4. septembra je iskalo pri posredovalnici dela v Mariboru 72 moških, 80 ženskih, to je 152

in prijateljev. Skozi okna naših voz pa jih je molče motrilo oko detektivov, ki so se vozili z nami do Podbrda. Povsod po Soški in Baški dolini so stali naši ljudje in pozdravljali, toda na način, kakor bi se bali, da jih kdo ne vidi. Najglasnejši so bili seveda otroci. Kaj njih briga detektiv!

Podbrdom smo prestopili v naše vozove, ki so iz Postojne preko Ljubljane in Jesenic prišli po nas. Železniška uprava je sedaj dala več voz na razpolago, tako da ni bilo toliko težav. Toda slovesni vtis, ki smo ga prinesli seboj, nam je v Bohinjski Bistrici takoj skvarila naša carina, ki je v srbskem jeziku hotela sitnariti ter vlak zadrževati. Takoj smo vedeli, da smo doma. Je pač primitivna zahteva, ako zahtevamo od naših jugoslovanskih oblasti, da pošiljajo v naše kraje na taka mesta ljudi, ki znajo slovenski jezik in ki se ne obnašajo ostentativno tako, da kažejo namerno neznanje slovensčine. Zakaj se pa potem pritožujemo, ako se krivice gode Slovincem v Italiji ali v Avstriji? Krivica je krivica! Toda bolj peče krivica, ki ti jo dela rodni brat, kakor če ti jo prizadene tujec!

Z dveurno zamudo smo v nedeljo 5. septembra ob 10.50 ponoči prispeli v Ljubljano. Nihče ni obžaloval ne truda, ne velikih naporov. Vodstvo romanja je večje in lepo vodilo romarje, čeprav je bilo to delo zelo naporno; ves čas ni bilo niti enega incidenta. Stare ženske so bile vesele in zadovoljne, kaj še le mladina! Vsi zdravi in dobre volje, čeprav utrujeni, smo se ločili z željo, da bi to slovensko romanje na Sveto Goro pri Gorici ne bilo zadnje. Bog daj!

oseb; 64 moških in 89 žensk, tedaj 153 osebam je bilo delo ponujeno; 104 oseb, in sicer 51 moških in 53 žensk, je dobilo delo; 78 moških in 6 žensk, to je 84 oseb je bilo izbrisanih iz evidence; odpotovalo je delo iskati 22 moških in 5 žensk, skupaj 27 oseb. — Od 1. januarja do 4. septembra pa je dela iskalo 4835 oseb, 5016 osebam je delo ponudilo, v 2149 slučajih je posredovalnica posredovala uspešno, 2760 oseb je bilo izbrisanih iz evidence, 502 osebi sta odpotovali.

□ Stranišče z Rotovškega trga bo izginilo. Mestni svet je sklenil, da naj stavbeni urad odstrani dosedanje stranišče z Rotovškega trga, ker razširja preveč smradu in je na zelo neprimadnem prostoru.

□ Osrednje društvo nižjih pošt in brzojavnih uslužbencev se najljubneje zahvaljuje vsem cenj. darovalcem, ki so pripomogli k dobremu uspehu dobrodelne tombole, kakor tudi dobrodelne veselice, in prosi, da ga tudi za naprej dobrovoljno podpirajo. Ker je pri veselici 10. avgusta bil silen dež, in se ni mogel vsak udeležiti, priredi isto društvo 10. oktobra vinski trgatve v Gambrinovi dvorani.

□ Stanovanje ravnateljice žensk. državnega učiteljskega. Ravnatelj na ženskem državnem učiteljskem g. Franc Kadunc nima in ne dobi stanovanja in se je obrnil tozadevno na mestni svet. Mestni svet je sklenil, da se podeli g. Kaduncu stanovanje v novi občinski hiši v Smetarovi ulici in bo g. ravnatelj plačeval zanj toliko, kolikor nakazuje njemu država stanarine.

□ Našla se je v Cankarjevi ulici zlata verižica. Lastnik jo dobi v tajništvu SLS, Aleksandrova cesta 6, I. nadstropje.

□ Svetlobna reklama na plin. Mestna plinarna namerava preurediti vse obstoječe plinske kandelabre prav po velikomestnem vzorcu za svetlobne reklame. Te vrste reklama se je izkazala osobito v manjših mestih kot zelo učinkovito, vsled česar si je pridobila vsestransko zanimanje. Do sedaj je videti v Mariboru na Aleksandrovi cesti dve preurejeni svetilki, od teh ena zelo lepo izdelana kot reklama za plinsko kuhinjo. Svetlobni gorivci teh svetilk so opremljeni z avtomatičnimi prižigalniki tako, da se vrši prižiganje in ugašanje svetilk samo z izmenjavanjem plinovega pritiska omrežja v plinarni sami.

□ Okostje pod kavarno. Pod verando kavarne »Jadranc« na Aleksandrovi cesti kopljejo novo klet, kjer namerava lastnik otvoriti gostilno. Pri kopanju so delavci včeraj popoldne nenadoma zadeli na človeško okostje. Našli so dve lobanji in nekaj polomljenih kosti. Med delavci in drugim občinstvom, ki se je na mestu odkritja takoj nabralo, je nastalo veliko razburjenje. Začele so se širiti govorice o strašnem zločinu pred davnimi leti. Vznemirjene duhove je pomirila policija, ki je kmalu ugotovila, odkod izvirajo kosti. Nekako pred dvostletni je bilo na tem mestu pokopališče. Najdene kosti so prepeljali na pokopališče na Pobrežju.

□ Smrtna nesreča. Včeraj popoldne se je v Franzovem mlinu smrtno ponesrečil pomožni delavec Ignacij Jerič. Na ročnem vozičku je prevažal vreče z moko. Pri prehodu z lesenega mostiča na cementni tlak se je spodtaknil in padel. S senci je priletel na drog vozička in na mestu mrtev obležal.

□ Smrt v Dravi. Včeraj okrog 5 popoldne se je kopal v Dravi 23 letni delavec Martin Novak iz Laporja pri Celju. Med plavanjem je zašel pod železniški most. Ljudje so ga videli, kako je izginil v vrtincu za stebrom. Pozneje proti večeru so našli na obrežju njegovo obleko. Iskali so tudi njegovo truplo, pa ga je Drava najbrž odnesla dalje.

Celje

» Za novo šolsko leto dobite v Slomškovi zadruzi tik Marijine cerkve v Celju vse šolske knjige in šolske potrebščine po najnižjih cenah. Prepričajte se sami.

» Krajni šolski sveti dobijo pri Slomškovi zadruzi v Celju vse šolske potrebščine po najnižjih cenah. Pri večjih naročilih znaten popust.

» Sestanek učiteljev kmetijsko-nadaljevalnih šol bo v sredo 8. septembra ob 9 popoldne na deški okoliški osnovni šoli v Celju. Na dnevnem redu je poročilo o doseženem uspehu glede državne podpore in razgovor o enotnem postopanju v prihodnjem šolskem letu.

Trbovlje

» Vožnje na cesti. Posestniki se upravičeno pritožujejo, da ob težkih davčnih bremenih ni mogoče zaslužiti niti pare pri našem cestnem okrajnem zastopu in bi se vožnje gramoz na cesto lahko razdelile. Licitacija gramoz je menda padla na g. Haneka, katerega pa ne vidimo voziti. Kdo bi nam to pojasnil? Ker je zastoj vsaka kritika proti okrajnemu zastopu, dasi se pritožuje celi okraj, tudi sedaj nimamo upanja, da bi bili voženj deležni posestniki konj, ki bi bili zelo potrebni kakšnega zaslužka.

» Še o stanovanjski razdelitvi v občinski hiši. Prejšnji teden smo omenili, da so se stanovanja razdelila v novi občinski hiši in da so bile nekatere osebe z dodelitvijo nezadovoljne, posebno nameščene, ki ima bolno ženo, ker je bil postavljen v podstrežje. Naše mnenje je, da bi se morala stanovanja oddajati po starostnih ali službenih letih in ne morebiti po simpatijah, pa naj se oglasi v nasprotnih listih kdorkoli in se jezi, če se čuti prizadetega.

Slovenska krajina

Nova mosiova. Zlasti ob priliki zadnjih nalivov se je pokazalo, da nekateri mostovi v Črensovcih niso sposobni za odvajanje večjih vodnih množin in da se radi tega voda razliva po okolici, teče celo preko poti in jih ruši. Gerentski svet je radi tega sklenil, da narediti dva nova mostova, kjer sta najbolj potrebna. Mostova sta ravno v teh dneh dograjena. Mnogo večja sta bila prej, radi tega je upati, da več ne bo tako hudih razlivov vode, kakor smo jih imeli prej.

Zanimiv slučaj. Zilkovski Orel je vložil na poljedelsko ministrstvo prošnjo, da bi smel privedi 5. septembra tombolo. Ker je bila prošnja vložena že mesca aprila, rešitve pa ni bilo notri do avgusta, se je odsek obrnil potem g. posl. Klekla na veliko županstvo v Mariboru. Od tam je dobil prepis ministrskega rešenja z dne 8. maja s pripombo, da je ministrstvo obvestilo odsek neposredno potom glavarstva. Obvestilo je bilo glavarstvu res dostavljeno, a tam je prišlo med neke ameriške (1) akte in Orli so do polovice avgusta zastoj čakali na dovoljenje, da bi smeli začeti z razprodajo kart. Seveda bodo morali sedaj tombolo preložiti.

Še nekaj k protestnim shodom

V živem spominu je še vse, kar se je odigralo v Slovenski krajini 29. avgusta. Kar je bilo takrat, se je vtisnilo v srca in se ne bo dalo izbrisati; v narodu bodo dogodki rodili še bolj trdno zavest, da smo močni in nepremagljivi, ako bomo tudi nadalje šli v strnjene vrstah v boj za naše narodne pravice, katerim pa se bo zmiraj vzbujala trpkost misel, da so osamljeni in jim radi tega vsa njihova zagrizenost in vse sovraštvo ne bo nič pomagalo, da bi dosegli svoje nelepe cilje.

Ako se ozremo nazaj na 29. avgust, moramo dognati več dejstev, deloma veselih, deloma žalostnih.

Shoda v M. Soboti in Črensovcih ter odločen nastop Bogojine so pokazali, da se ni računalo s prekmurskim slovenskim ljudstvom, ko se je »v imenu naroda« delalo na to, da bi prišli pod hrvaško oblast in se utemeljevalo to z dokazi, da nismo Slovenci, temveč »Starohrvati« ali Vendi, ki nimamo s Slovenci nič skupnega. Zbrani narod je postavil širitelje in propagatorje »novega evangelija« na laž in je s tako odločnostjo dal svojem ogorčenju ter svoji nevolji nad samovoljnim nastopom novih »poklicanih« voditeljev in Radičevih vsiljivcev izraza, da je odmevalo po vsem Prekmurju in celo preko meja Prekmurja. Ko en moč je do 15.000 množica izjavila, da je slovenska in da z vso odločnostjo protestira proti temu, da bi nekateri gospodje pri pogrnjenih mizah v njegovem imenu govorili o tem, da hoče priti pod hrvaško komando.

Ker se je narod izjavil za slovenstvo in za Slovenijo, je jasno, da so propagatorji hrvatstva osamljeni. Prekmurskih Slovencev nimajo za seboj. Celotno naših Madžarih ne morejo trditi, da jih imajo v celoti za seboj, ker kakor smo imeli priliko opazovati na shodu v Črensovcih, jih je mnogo na naši strani in so vedno pripravljeni podpreti Slovence v njihovi nacionalni borbi.

Ob priliki shodov smo lahko bolj natančno opazovali posebno vrsto ljudi. To so oni, ki dosedaj navidez niso bili ne vroči, ne mrzli. Sedaj so pokazali svojo pravo barvo. Nehote je izbruhnili iz njih tako dolgo prikrito sovraštvo. To jim seveda ne bo pomagalo. Vedeli smo tudi prej, da niso naši, da ne marajo biti Slovenci, dasi jih je rodila slovenska mati, a pustili smo jih ter jim šli na roko pri vsaki najmanjši stvari. Upali smo, da jih pridobimo s svojo ustrežljivostjo. Šele sedaj spoznamo, da je pri njih vsako tako sredstvo brezuspešno, ker hvaležnosti ne poznajo in ko eno roko iztegujejo, da bi sprejeli dobro, z drugo tiščijo za hrbtno palico. Vedno tega ne bomo mogli trpeti, temveč bomo plačevali mlo za drago. Narod je za nami in če se oni v to nočejo, ali ne morejo vživeti, naj gredo. Zakaj pa bi morali biti tukaj, ako hočejo biti Mažari ali Hrvati. Radi par gospodov, ki se za narod nikoli niso zanimali, naše ljudstvo ne bo propadlo. Težko nam je o tem pisati, a moramo, ker druge pomoči ni.

Pojavili so se tudi gospodje, ki namena naših shodov niso hoteli razumeti in so spustili o njih v svet neresnične vesti. Zabolet nas je to in tolaži nas le zavest, da so storili tako zlobo le ljudje, ki se čutijo v svoji strankarski zagrizenosti užaljene, ker niso mogli nastopati ob priliki shodov kot voditelji.

Ta tri dejstva smo morali ugotoviti in pognati v javnost. Naš narodni boj je hud in odločen. Narod stoji na naši strani, kdor pa se bo na kakršenkoli način upiral, bo moral čutiti našo odločnost brez ozira na to ali je domačin, ali tujec.

Dopisi

Ježica pri Ljubljani. Pri nas imamo poštni urad za del občine Ježica in občino Črnuče. Toda smo glede poštne zvez veliko na slabšem, kakor smo bili prej. Ko poštnega urada ni bilo v domači občini, ampak smo bili pridelniki Ljubljani. Sprva pred vojno, med vojno in tudi nekaj časa po vojni je pošta dobro funkcionirala imeli smo vsako dnevno dostavo. Pred dvema letoma na se je z dnevnim dostavljanjem prenehala in nočito dobimo vsak drugi ali tretji dan, v nekaterih vaseh šele pozno popoldne ali zvečer. Dnevna dostava je bila bašle ukinjena vsled pomanjkanja kredita. Prejšnji poštni direktor nam je ob zadnji intervenciji obljubil, da bo kmalu zadevo povoljno uredil. Sedaj čakamo in čakamo, pa zastoj. Razmere so se še poslabšale. Tako je nekdo, ki je bil vabilen na neko sejo v Ljubljani, katere se je vršila 28. avgusta zvečer, prejel pisмено vabilo v ponedeljek 30. avgusta, dasi je bilo oddano nismo na pošti

v Ljubljani v petek 27. aprila. Dočim je imel prejšnji pismonoša vsaj kolo, mora sedanj, ki je pensioniran državni uslužbenec, hoditi peš. V občini je polno uradnikov, trgovcev, obrtnikov in drugih, ki dobivajo dnevno korespondenco. Tudi dnevne radi čitamo vsak dan sproti in ne vsak drugi ali tretji dan po dva ali tri naenkrat. Zato nujno prosimo g. poštnega direktorja, naj se zavzame za to, da bo predmestna občina pošto dobivala vsak dan. Če ni mogoče na Ježici nastavitve dveh pismonoš, predlagamo, naj se Brinje in Stožice priključita Ljubljani, kjer se bo gotovo našel sel, ki nam bo lahko vsak dan dostavljal, v ostalih vaseh tukolišča bo pa poštni sel s tem tudi toliko razbremenjen, da bo lahko vsak dan dostavljal, zlasti, če se mu oskrbi kolo.

»Hitrac« pošta. Posestnik Ivan Golob v Dol. Straži na Dolenjskem bi se bil imel udeležiti občnega zbora nekega političnega društva v Novem mestu. Vabilo se mu je odposlalo iz Novega mesta po pošti 14 dni pred občnim zborom, ki se je vršil 7. junija t. l. A glejte čudo! Dotično vabilo je bilo dostavljeno Golobu po poštnem selu, ki dostavlja v to vas, dne 2. avgusta t. l. Potovalo je torej iz Novega mesta nič manj kot 69 dni, da je našlo gospodarja, ki je med tem časom opeševano povprašal na pošti v Straži, je li kaj na njegov naslov. Opozarjamo na to g. poštnega ravnatelja, da se informira o vzrokih dostavljanja, ki je na vsak način prepovedno!

K sločinom Ježeta. Dolenjskega roparskega poglavarja, ki je bil t. dni pred novomeško poroto obsojen, imamo pristaviti, da je imel jako varno pribežališče na Raki, in sicer v mrtvašnici, kjer je imel gorak zimski »gorak« iz ukradenih robe. Največ zaslug, da je mož prišel v roke pravice, ima rakiški orožniški poveljnik g. Dominik Duh s svojim moštvom, ki je bilo noč in dan na nogah, da nevarnega briganta izsledil in ujame.

Vič. Avtomobilska nesreča, ki se je zadnjič pri nas dogodila, je brez dvoma tudi dokaz, kako potrebno bi bilo, da se v naši veliki občini napravi otroško zavetišče, v katerega bodo stariši, ki so cel dan odsotni v raznih tovarnah, lahko dali brez skrbi otroke v varstvo. Svoječasno na to potrebo že opozarjali, ker je to zavetišče gotovo važno socijalno vprašanje, katero se bo pač moralo enkrat rešiti. Zavetišče Vincencejeve konference, ki nadzoruje in deloma tudi hrani do 100 otrok, ne more prevzeti večjega števila otrok v varstvo, ker mu gnotne prilike tega ne dopuščajo. Morda bi bilo umestno, da bi se sestavil neka odbor, ki bi se začel tudi s tem vprašanjem resno pečati. — Zdi se nam, da bi se v naši občini kljub slabemu finančnemu stanju načrt o ustanovitvi večjega otroškega zavetišča lahko uresničil. Za to vprašanje naj bi se zanimali vsi ljudje, katerim je naša mladina pri srcu. Zeleli bi, naj bi se za to vprašanje začele zanimati tudi razne organizacije, posebno delavske.

Jarenina. Velika domovinska prireditev se vrši pri nas v nedeljo na dan 12. septembra popoldne ob 3. Priridita v vzajemno šolsko vodstvo in podružnica Jugoslovanske Matice. Sodeluje Glasbena Matica iz Maribora, na izlet pa pride tudi Jugoslovanska Matica. Šolska mladina nastopi v dramatičnih prizorih; ravni šotori pa bodo nudili poljubna krepčila po zmernih cenah. Ob pol 2. popoldne bo vozil iz Maribora na Pesnico ojačen vlak, zvečer okoli 9. ure pa nazaj. Izlet v idilično Jarenino so tudi Mariborčanom dobro znani in priljubljeni. Špa pa je tudi res prijetno kramljati tričetrt ure hoda od Pesnice v Jarenino čez lahni grič in tihi dol mimo prijetni jesenski hlad dihačjih gajev. Prireditve narodne vzajemnosti in sloge imajo v Jarenini vedno lep potek. Pridite na odhiti! Kako dobrodejno nas razbija urice, ko si dobrohotno prožimo roko v pozdrav kot rodni bratje in sestre, brez ozira na desno in levo! Soba, Gorica, Trst in Kras pa znajo ceniti vzajemne naše prireditve in srkajo iz njih tolažbo in moč. — Na vedro svidenje!

Sr. Lorrere v Slov. gorah. Orlovska prireditve. Najlepši dan tukajšnjega Orlovskega odseka od njegove ustanovitve je bil gotovo 29. avgusta, ko je imel svoj prvi javni nastop. Po večernih, kamor je številni odsek spremljevala godba, je bila prireditve na lepo okinčane Kovačičevem dvorišču. Z veseljem in zanimanjem je številno občinstvo sledilo telovadnim točkam in skupinam članov in naraščajo. Občudovalo je domače fante, ki so se v kratkem času vključili velikemu delu naučili lepših vaj. Lepo sta bili podani dve deklamaciji. G. prof. Mlaker iz Ptujja pa je navdušeno govoril o velikem pomenu Orla. Po telovadbi se je vršila prosta zabava z srečelovom in licitacijami. V mraku se je končala lepo uspeša prireditve. Orli so v resnici lahko ponosni na svoj prvi javni nastop, kakor tudi vsi, ki so količkaj pripomogli k lepemu uspehu.

Cerkveni vestnik

Križanska moška Marijina družba proslavi praznik Marijinega rojstva dne 8. septembra v križanski družbini cerkvi jutraj ob 6 s. v. mašo in skupnim sv. obhajilom, zvečer ob 6. uri pa s slovesnim družbinim shodom.

Naše dijaštvo

»Križ na gorici. Radi tehničnih ovir se je poslednji zvezek II. letnika »Križa na gorici« zakasnil za več kot 6 tednov. Uprava bo pričela prihodnje dni razpošiljati 9.—10. številko. Vsem naročnikom, ki dosedaj še niso poravnali naročnine, bo priložila položnico. Prosi jih, da naročnino takoj poravnajo, ker se list vzdržuje samo iz naročnine. — Dijaškom-naročnikom bo uprava poslala to številko »Križa na gorici«, v kolikor so ji njih nalogi popolnoma znani. Kdor ne bi lista prejel, naj takoj po dopisnici javi dosedanj in novi naslov upravi »Križa na gorici« Miklošičeva cesta 3 v Ljubljani.

Orel

Medija-Irlake. V nedeljo, dne 12. sept. 1926 priredi tukajšnji orlovski odsek telovadni nastop z velezanimivim sporedom. Po telovadbi prosta zabava, srečelov itd. Prijatelji orlovstva najljubneje vabljani. Bog živi! — Odbor.

Vrhniska orlovska srenja ima, kakor smo že poročali, svojo letno prireditev dne 12. septembra v Bevkah pri Vrhniki. Pri telovadbi na prostem za gasilnim domom bo pač zelo zanimiva točka štetna tekma, ki je dodana k prejšnjemu sporedu. V odmoru med telovadbo bo sprejem članov novoustanovljenega odseka, kjer govori br. dr. Basaj. Po telovadbi prosta zabava, srečelov in šaljiva pošta. Pri prireditvi sodeluje godbenega društva »Vrhnika«. Zelo dobro je zveza na železnici. Iz Ljubljane se poljete ob 13.25 uri do postaje Drenov grič; zvečer ob pol 21. pa nazaj. Vsi, ki se zanimajo za pokret naše mladine, vljudo vabljani! Bog živi!

Zrebanje loterije Društvenega doma v Trbovljah se bliža. — Kupujte srečke!

Raztava S. Magolič star. in ml.

V Jakopičevem paviljonu sta za jesenski velesejem razstavila oba Magoliča 214 krajinskih motivov iz Slovenije, od teh je 38 sinovih, ostale so očetove.

Do vojne je Srečko Magolič star. pridno razstavljal z našimi impresionističnimi mojstri, po vojni pa je utihnil. Samouk je in morda je dobil kdaj povod, da se poslej ni več silil v krog akademikov, vendar treba s simpatijo sprejeti 66 letnega entuzijasta za slikarstvo, ki, kakor pravi v uvodu h katalogu nekako opravičuje, da ni akademik, da »išče v naravi najvišjih užitkov svojim očem in svoji duši, nahaja v njej vzpodbudo, kadar mu v življenjski borbi opešajo moči«.

Potem podaja tudi svojo umetnostno konfesijo: »Ujeti dušo narave in njeno razpoloženje v gotovi dobi v gotovi razsvetljavi in občutju na platno v čim vernejši, a tudi čim lepši obliki.«

Za naravo, krajino mu gre pri čemer ne išče baš snovno zanimivih motivov (l'art pour l'art) in obravnava večinoma slikovite drevesne skupine iz ljubljanske ravne okolice. Najčiste rabi malo barv in ukinjuje s slikovito vzgibano silhueto drevesa, ki se riše na nebu in dosega dekorativne učinke, kakor bi jih lahko kar v črno-belih (Sl. 36, 96, 68, 172, 52, 94, 180, 46, 135 itd.). Manjkrat je poudarek na koloristični plati slike (Jesenski čar 156, 69, 5), nekakšen pointilizem slike 18 itd.), dočim kažejo skoro vse slike postavim do nekako leta 1923-24 manj kolorističnih teženj (atmosfera) in več lokalnih barv. Samouku, ki mu umetnost ni poklic ne bomo zamerili, če včasih zadoni v njem tudi malo ložja strunica, postavim sl. 8 z vodo, drevjem in luno, na Rüdihlji spominja joča sl. 69, nekam šablonska romantika sl. 168 z jadrnico na morju itd. Pa je čisto tudi okusna kaj v izbiri motiva, v premišljeni barvni kompoziciji in tudi do smotrene, dokaj sigurne poteze se je Magolič že priboril. Modrejši izumi so šli mimo Magoliča, ki je ostal veren naravi in impresionizmu v stari novoromantični formuli, pa so to, kakor se čuti, poštena, iskrena dela čistega navdušenja in nikoli »kič za denar«.

Mlajši Magolič je manj razstavljal in po kvaliteti ne dosega starejšega. Solal se je ob Jakopiču (183, 203), večidel pa pri očetu, ki se loči od njega po dobi sigurnejši potezi, ostrejšem opazovanju in dekorativnejšem okusu. J. B.

Sport

Kolesarske dirke »Sava«. Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« je priredilo včeraj več kolesarskih dirk, ki so končale s povojnim sportnim uspehom. V glavni dirki Šiška-Tržič in nazaj je zmagal Anton Pokovec v času 2:40.20, kar je za 80 km dolgo progo pač lep rezultat. Drugi je bil Slamič Herman, tretji Gjorgjevič Fran. — V lahki skupini na isti progi je zmagal Ervin Zmitkec v 2:44.30, drugi je bil Stanko Stepančič, tretji Edward Prodan.

V dirki »Zarje« (Zgornji Kašelj) na progi Kranj in obratno (44 km) je zmagal Ciril Kerne v 1:30.28; v dirki društva »Sora« (St. Vid) na progi do Tržiča in nazaj Fran Šenk v 2:49.51; v dirki novincev (Šiška-Kranj in nazaj) Norbert Krajnc v 1:30.20; v dirki seniorjev nad 45 let (2 km) Joško Leskovic v 5:11, drugi je bil g. Fran Batjeli; v dirki seniorjev od 35 do 45 let (2 km) pa Fran Lavokvič v 5:12.

V damski dirki na 2 km je zmagala Ivanka Štrukelj v 5:14, druga je bila Albina Kržin, tretja Dragica Slamič; v dirki invalidov na 2 km pa je zmagal Ivan Rozman v 5:18.

Dirkači so odšli s trga Sv. Jakoba, kjer je bilo zbirališče ob 14. z godbo na čelu skozi mesto v Šiško, kjer je bil pri 3. km start in cilj in kjer se je zbralo prav lepo število občinstva. Proga Šiška-Tržič, ki je menda ena naših najlepših cest, je bila v zelo dobrem stanju, kar je bistveno pripomoglo k lepemu poteku dirke.

Po končanih dirkah so se tekmovalci in gostje zbrali v gostilni pri »Koscu« v Zgornji Šiški, kjer so bila razdeljena darila in nagrade. Zmagovalec v glavni dirki Anton Pokovec je prejel krasen pokal svetovne tovarne »Torpedo«. Pokal preide v trajno last onega dirkača, ki si ga pribori dvakrat zaporedoma ali trlikrat v presledkih.

Tekma za kolesarsko prvenstvo Jugoslavije. Včeraj se je vršila kolesarska dirka za prvenstvo države na progi Zagreb-Ljubljana. Cilj je bil v Ljubljani pri 3. km dolenjske ceste. Zanimanje za dirko je bilo izredno veliko, tako da se je klub precejšnji oddaljenosti zbral na cilju okrog 1000 ljudi. — Start je bil ob 6. zjutraj blizu Zagreba. Skoro celih 50 km je vozilo vseh 15 tekmovalcev skupaj in še v Novem mestu je šela prva skupina 11 dirkačev. Na cilju je privzelo hkrati 7 dirkačev. Napetost med občinstvom je bila zato zares velika. V skupini so bili 4 Zagrebčani in 3 Ljubljančani, ki so vozili vsi skupaj tako, da je odločil o njihovem plasmanu največ le slučaj. Diference med njimi so znašale le po en do dva decimetra in razlike v času le po desetinki sekunde. Komisija je imela radi tega zelo težko nalogo, da je izvršila razsvetlo, ki se glasi takole: 1. Lucijan Korinek, vrh Jugoslavije za leto 1926/27, član kluba Sokol, Zagreb 4:50:43 (dolžina proge je znašala 138 km); 2. Anton Banek, Motokoturski klub, Zagreb; 3. Ivan Kranjc, Orao, Zagreb; 4. Josip Sola, kol. Ilirija, Ljubljana; 5. Gorazd Hvala, Primorje; 6. Srečko Zanoškar, Primorje.

S. K. Jadran opozarja svoje člane na dne 28. in 29. avgusta v ljubljanskih časopisih objavljeni izredni občni zbor. Udeležba vseh članov potrebna in obvezna. — Odbor.

Naznanila

Na malo Gospojnico bo na Sveti gori pri Lj. tiji žegnanje. Ob tej priliki se vprizori po maši in po večernih narodna igra »Krivoprisežnik« s sodelovanjem domačih tamburašev.

Polzvedovanja

Izgubili so se včeraj telovadni čevlji od St. Jakobskega mostu do Čevljarskega mostu. Pošten najditelj naj odda na Sv. Petra cesti 74/1.

Izgubila se je v nedeljo popoldne med 18. in 19. uro mala srebrna damska ura s ključkom na rumenem traku od gostilne Cottič na Kette-Mur-novi ulici po Masarykovi cesti do prelaza na Dunajski cesti. Ura je starinska in drag spomin. Odda naj se pri tuk. policijskem uradu.

„Ljubljana v jeseni“.

V NEDELJO JE OBISKALO RAZSTAVO NAD 10.000 LJUDI.

Obisk pokrajinske razstave je zelo zadovoljiv, posebno če se upoštevajo dejstva, da je ta razstava specifično slovenska in je torej namenjena predvsem obiskovalcem iz Slovenije. Po približni cenvi je v nedeljo obiskalo razstavo 10—12.000 oseb, danes pa 5—6.000. Te številke že kažejo, da ne gre tu za običajno razstavo, temveč za razstavo kakršne Slovenije, bodisi po obsegu ali pa razstavljenih predmetih še ni videla. Posebno zanimanje vzbujajo, kakor je bilo pričakovati, vzorno urejena kmetijska razstava. Neka ugledna osebnost se je izjavila, da niti Hrvatska niti Srbija ne bi mogli pokazati oziroma organizirati tako popolne in obširne kmetijske razstave kot je ta naša, ki je sad neumornega delovanja pripravljalnega odbora, v katerem se sodelovalo 70 kmetijskih strokovnjakov. Zato je tudi število obiskovalcev kmetov zelo veliko. Ti prihajajo v velikih skupinah pod vodstvom župnikov in županov. Tudi podružnice Kmetijske družbe organizirajo skupne izlete za obisk razstave. Obiskovalci pa prihajajo tudi iz ostalih delov naše države. Včeraj je obiskala razstavo večja skupina kmetovalcev iz Skopja, prijavljena pa so še skupine iz Hrvatske, Srbije in Banata.

RAZSTAVA PLEMENSKIH KONJ V PROSTORIH VELESEJMA.

Včeraj se je vršila razstava plemenskih konj iz Slovenije. Razstavo je organiziralo konjersko društvo s konjerskim odsekom v Ljubljani. Pripeljanih je bilo iz vseh krajev Slovenije 120 izbranih konj arabske, angleške, ameriške, noriške in lipičanske pasme, ki so bili razdeljeni v posamezne kategorije. Vsi ti konji so bili izbrani oziroma nagajani na lokalnih konjskih razstavah, ki so se tekom leta vršile v Sloveniji, zato ni čuda, da se je tu videl le prvovrsten in brezhbitni material.

Ta aranžma se je sicer vršil že 2 leti zaporedoma, vendar pa je bila ta prireditev v vsakem oziru izpopolnjena, tako da nadkriljuje visoko prejšnje prireditve. Na razstavi so se videle vrline naše konjere, in vsakem obiskovalcu je bila dana prilika, da je takoj spoznal velikopoteznost te razstave. Konjerski širni Slovenije so lahko ponosni na svoj prvovrstni konjski material. Seveda je bilo tudi vreme poletno, kar je tudi pospešilo in povzdignilo prireditev samo. Razstavo so posetili med drugimi gospod minister Ivan Pucelj, veliki župan dr. Baltić, šef Kmetijskega oddelka g. Sancin, g. kmetijski svetnik Rohman, dr. Komisij, kateri je načeloval dolgoletni neumorni predsednik Konjerskega društva za ljubljansko oblast, g. Franc Zupančič, g. konjeniški podpolkovnik Milan Zajc, g. Ivan Ažman in Franc Mol, g. J. Zemljik in g. Stanko Gostič, ki je bil prav za prav duša prireditve.

Kot najlepši v prvi skupini (kobile z žrebci) a) topokrvne, so dobili I. nagrado podporočnik Joakim Žitnik, II. nagrado graščina Fužine pri Ljubljani, razen tega so bili obdarovani z diplomami in nagradami še 4 topokrvne kobile. V isti skupini b) mrlzokrvne kobile z žrebci se je priznalo I. darilo g. Alojziju Janžekoviču iz Sterjancev, II. darilo g. Antonu Hafnerju iz Zabnice. Razen tega se je priznalo v tej skupini še 12 daril: 2 prignoma raznim konjerejem. V drugi skupini plemenske kobile brez žrebca ste dobili I. darilo ameriška dirkačica gospoda Marko Makovec, II. darilo angleška polkovna kapitana g. Radimira Stojanoviča iz Ljubljane. Razen tega je prejelo še 11 konjerejev nagrade.

V III. skupini (4letne žrebce) ste dobili ministerialno diplomu in I. nagrado žrebca g. Jože Strojina iz Ostroga, II. darilo žrebca gospe Marije Lenarčič iz Bersta, razen tega se je priznalo v tej skupini še 7 nagrad.

V IV. skupini (3letne žrebce) I. nagrado in ministerialno diplomu Marko Makovec, II. nagrado in diplomu Fran Brumen iz Gornjih Krapij, poleg tega se je priznalo še 18 nagrad.

V V. skupini (2letne žrebce) so priznanja dobili: I. darilo g. Fran Torič iz Franjkovec, II. darilo g. Franc Škerget iz Središča in 11 nagrad med temi 2 z diplomami.

V VI. skupini (1letne žrebce) I. z diplomu g. Franu Petku iz Samošanov in II. g. Franu Golraju iz Vokla na Gorenjskem. Poleg tega se je podelilo še 6 nagrad ostalim konjerejem.

V VII. skupini (žrebčki) I. darilo in diplomu g. kapetanu Radu Stojanoviču iz Ljubljane, II. darilo in diplomu g. poročniku Kornelu Konjoviču iz Maribora. V tej skupini se je razdelilo še 7 nagrad.

V VIII. skupini (gospodarski konji) I. darilo in diplomu polk. Milisav Antonijeviću iz Ljub-

ljane, II. darilo Mihaelu Dimniku iz Jarč, III. darilo in diplomu g. podporočniku Božidaru Okornu iz Ljubljane in IV. darilo Franu Sitarju iz Stožice. Splošno pozornost so vzbujali žrebci državne žrebtarne na Selu in državni žrebec v zasebni oskrbi. Nagrad v denarju se je razdelilo skupno 12.010 Din.

Na splošno se lahko trdi, da so bili konji iz ljubljanskega okraja pripoznani za prvovrstne, v drugi vrsti iz St. Jernejskega in kranjskega okraja, častno je bila zastopana ljubljanska okolica. Sklenilo se je veliko število kupčij; ameriški dirkači (kasaki) so bili vsi prodani kar jih je bilo na prodaj.

MLEKARSKA RAZSTAVA.

Dober vtis napravi na pokrajinski razstavi lično aranžirana mlekarška razstava. Udeležuje se 21 sirarn s sirom ementalskega tipa, 3 sirarne s trapistovskim sirom in 12 maslarn.

V petek 3. t. m. je presojevalna komisija, obstoječa iz 5 članov, to je iz gospe Pibernikove, gg. Šarabona, Jelačina st. in Verbiča kot trgovskih tvrdk v Ljubljani ter drž. mlek. inštruktorja Peveca precenila merkantilno kakovost razstavljenih izdelkov in dodelila odlikovanja. V skupini ementalskih sirov je pripadla srebrna kolajna kmetijski gospodarski zadrugi v Bohinjski Bistrici za hleb 14 mesecev starega sira; pri letos izdelanem blagu pa so dosegle bronzasto kolajno mlekarne Mlek. zadruge v Ratečah, na Vrhniki in Združene mlekarne d. d. v Ljubljani in priznanja (diplome) Mlekarne Kmetijska gospodarska zadruga v Boh. Bistrici, Mlek. zadruga v Ribnem pri Bledu, v Boh. Češnjici, v Boh. Polju, v Boh. Stari fužini, v Hrašah pri Lescah, v Boh. Bitnjah in v Horjulu; za vzor je služil kos originalnega ementalskega sira, ki ga je prinesel v to svrhu s seboj gosp. Verbič. V skupini sirov trapistskega ni bilo priznano nobeno odlikovanje. Razstavljeni vzorci se kakovostno niso mogli primerjati z izvirnim sirom iz samostana Trapistov v Mariji Zvezda pri Banjaluki, ki ga je prinesel en hlebček za vzorec isto tako gosp. Verbič. Okus je sicer ugal, toda nezadovoljivo je bilo luknjanje (očesnatost) in mehkoaba tesna. Pri presnem maslu je bila priznana srebrna kolajna mlekarjam F. Šefman, Radchova vas in Mlekarne zadruge na Rovih; bronzasta kolajna mlekarjam graščine Neukloster v Sav. Dolini, F. Pončič v Tešanovcih, Mlek. zadruge na Vrhniki, v Radomlju, v St. Lovrencu na Dolenjskem ter Združenim mlekarjam d. d., priznanja pa Kmet. gospodarski zadrugi v Bohinjski Bistrici za bohinsko maslo. Mlek. zadruge v Kostanjevici za mlekarško maslo in mlek. zadruge na Vrhniki za siratino maslo. Pri presojanju sira sta bila navršena po dva hleba, izjemoma tudi trije hlebi ter se je dobila na ta način primerno zanesljiva podlaga za ocenitev. Dosežene točke v številkah znašajo zato povprečnost od 10 odnosno 15 samostojnih okusov, od teh 8 odnosno 12 od naših starih trgovskih praktikov — torej za sirarje odnosno mlek. tehnike vsega uvaževanja vredna ocena. Od vseh 25 točk za ementalski sir je bilo potrebno doseči najmanj 24 točk za zlato kolajno, najmanj 20 točk za srebrno kolajno, najmanj 18 točk za bronzasto kolajno in najmanj 14 točk za priznanja, pri maslu pa od vseh 20 točk najmanj 19 za zlato, 16 za srebrno in 12 točk za bronzasto, ter 10 točk za priznanje.

V strojnem delu mlek. razstave so postavile Združene mlek. d. d. v Ljubljani kompletno montirano parno mlekarno z vsemi pritiskalnimi, ki jih zahteva moderni mlekarški obrat, zastopnik Alfa Separator d. d. tvrdka A. Penič v Zagrebu pa zbirko za majhne mlekarne potrebne stroje in potreščin. Skupna slika tega dela nudi zelo okusno lice in je zanimiva prav posebno za one, ki še nikdar niso videli od znotraj ali proučili večje obrate moderne mlekarne industrije.

Da je mlekarška razstava zunanje tako lično uspešla, gre zaslugi poleg velesejski upravi v prvi vrsti Združenim mlekarjam d. d. v Ljubljani, odnosno njihovemu ravnanju g. Obersnehu, ki je posvetil stvari vse svoje umske in fizične moči.

Tudi za avtomobilsko, vrtnarsko, umetniško in radio razstavo vlada veliko zanimanje. Na umetniški razstavi, ki je po obširnosti in umetniški vrednosti posameznih slik največja razstava, ki smo jo kdaj imeli priliko videti, je bilo prodano že večje število slik. Veliko zanimanje se opaža tudi za razstavljen radio-aparate.

ZABAVA NA SE. CU.

Za zabavo je na razstavi zelo dobro preskrbljeno. V sredini med velesejskimi paviljoni sta postavljena dva velika električna vrtiljaka, kjer se ne gnetejo in zabavajo samo otroci, temveč tudi odrasli, posebno proti večeru. Na drugi strani je postavljen velik tobogan, ki predstavlja veliko no-

vost za Ljubljano. Po dvigalu ali pa po šimi-stopnicah prideš do vrha tega tobogana, aakar se po »peklenemu žlebu« bliskoma pripelješ zopet nazaj v naročje matere zemlje. Postavljeno je še mnogo

drugih atrakcij, ki dajejo sejmšišču sliko najživahnjšega vrvenja. Tudi znani veselilni prostor je v polnem obratu, kakor običajno pri velesejmu.

—o—

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina v prvi polovici leta 1926.

TRGOVINSKA BILANCA AKTIVNA ZA 14 MIL. ZLATIH DINARJEV.

Statistični oddelek ravnateljstva carin je izdelal statistiko zunanje trgovine za drugi kvartal tekočega leta, tako da moremo sedaj pregledati stanje zunanje trgovine v prvem polletju tekočega leta. V naslednjem podajamo višino izvoza in uvoza v tonah, dinarjih in zlatih dinarjih.

Izvoz 2.617 tisoč ton, 3.938.353.129 Din, 359.377.159 zlatih dinarjev. Uvoz 593 tisoč ton, 3.782.094.549 Din, 345.145.151 zlatih Din. Višek izvoza + 156.258.580 Din, + 14.223.108 zlatih Din.

Kakor vidimo, je bila torej naša zunanja trgovina v prvi polovici tekočega leta aktivna in sicer za 156 mil. Din, ali 14 mil. zlatih Din. Razmerje med uvozom in izvozom je bilo povoljno, vrednosti uvoza v znesku 100 zlatih dinarjev je odgovarjala vrednosti izvoza v znesku 104.12 zlatih dinarjev.

Napram istemu razdobju lanskega leta se je količina našega uvoza v I. polletju tekočega leta zmanjšala od 801.483 ton na 593.206 ton (minus 35%), vrednost pa od 4.602 mil. 941.563 Din na 3.782.094.549 Din oziroma od 388.324.036 zl. Din na 345.145.051 zl. Din (minus 12.5%); naš izvoz v prvem polletju t. l. pa se je po količini povečal od 2.145.337 ton na 2.646.625 (plus 12.5%), po vrednosti pa zmanjšal od 4.506.486.074 Din na 3.938 mli. 353.129 Din (minus 14%), oziroma od 379 mil. 699.815 zl. dinarjev na 359.377.159 zl. dinarjev (minus 5.5%). Iz vsega tega sledi, da je naš trgovski promet z inozemstvom v prvem polletju zaostal za onim lanskega leta, čeprav se je razmerje med uvozom in izvozom poboljšalo. To poboljšanje pa je zaznamovati šele v drugem kvartalu, kajti v prvem kvartalu je bila naša zunanja trgovina pasivna za 6.877.000 zl. Din, medtem ko je bila v drugem kvartalu aktivna za 21.111.000 zl. Din. V drugem kvartalu smo največ uvozili iz Avstrije (21.1%), Češkoslovaške (17.4%), Italije (14.1%) in Nemčije (11.7%). To razmerje se napram prvemu kvartalu ni bistveno spremenilo, le udeležba Češkoslovaške je padla od 19.2% na 17.4%.

Povišanje poštnih pristojbin.

Vest o povišanju poštnih pristojbin, ki smo jo objavili pred kratkim, se potrjuje. Belgrajski »Trgovinski glasnik« je prejel od ministrstva za pošte in telegraf tozadevno pojasnilo, iz katerega sledi, da je poštni minister na podlagi nekega že starejšega odloka ministrskega sveta odločil, da se povišajo poštnje pristojbine v notranjem in mednarodnem prometu. Povišanje se motivira s tem, da je potrebno najti nova sredstva za pomoč poplavljenecem. Vendar se v poučenih krogih dvomi, da se bodo dohodki od povišanja pristojbin faktično porabili v označeno svrhu.

Ker bodo nove pristojbine v veljavi samo tri mesece (oktober — december), se ne bo izdala nova tarifa, temveč se bo samo povišala cena znamk. Povišanje bo znašalo pri znamkah za 0.25 Din — 0.25 Din, pri znamkah za 0.50, 1, 2, 3, 4, 5 in 8 Din — 0.50

Din, pri znamkah za 10, 15, 20 in 30 Din — 1 Din in pri dopisnicah za 0.50 in 1.50 Din — 0.50 Din.

Pristojbina za običajno pismo bo torej znašala 1.50 Din (povišanje 50%), za dopisnico oz. razglednico 1 Din (povišanje 100%), za običajno tiskovino 0.50 Din (povišanje 100 odstotkov) in za pismo v teži od 20 do 40 gr 2.50 (povišanje 66%). Povišanje bo stopilo v veljavo 1. oktobra, v slučaju pa, da državna tiskarna za znamke do tega termina ne bo mogla pretiskati vseh znamk, šele 1. novembra. Poštni minister pričakuje od tega povišanja pristojbin približno 25 mil. Din.

Vsled neenakega povišanja cen posameznih znamk se bodo pri frankiranju pisem in ostalih poštnih pošilk pojavile komplikacije. Paziti bo treba, da se frankira pismo oz. pošiljka s čim manjšim številom posameznih znamk, ker bo n. pr. za znamko od 3 Din treba doplačati 0.50 Din za 3 znamke po 1 Din 1.50 Din, za 6 znamk po 0.50 Din pa celo 3 Din.

To povišanje pristojbin predstavlja novo težko obremenitev za naš trgovski stan in to v času, ko se vlada pripravlja, da omili gospodarsko krizo, ko sklicuje tozadevne ankete in konference in obljubljuje znižanje davčnih bremen. Pri takem postopanju vlade se ne moremo ubraniti vtisa, da so vse velikopotezne priprave za ozdravljenje gospodarstva, vse ankete in posvetovanja le pesek v oči.

Intervencija trgovske in obrtne zbornice radi odpovedi dobave premoga.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je poslala ministrstvu za trgovino in obrt, za promet, za socialno politiko in za šume ter rude sledečo spomenico:

Generalna direkcija državnih železnic je včeraj nenačno, z brzojavko na komisarja ministrstva za promet g. Topaloviča ustavila vsako nadaljnjo dobavo premoga za državne železnice iz vseh privatnih rudnikov. Posledica tega dalekosežnega ukrepa, za katerega se ne navajajo nobeni vzroki, je, da je Trboveljska premogokopna družba, ki je dobavljala državnim železnicam 50—60.000 ton mesečno, bila primorana ustaviti dva svojih, že itak jako skrbnih obratov, ter takoj odpustiti okoli 3000 delavcev, primorana pa bo postopno še nadalje omejiti tudi ostale svoje obrate. Brzojavna odredba generalne direkcije železnic je tem nevarnejša, ker se vršijo med upravo državnih železnic in upravo rudnikov že daljša časa pogajanja za podaljšanje sedanjih dobavnih pogodb.

Podpisana zbornica ima zato čast opozoriti Vas, gospod minister, na katastrofalne posledice tega ukrepa generalne direkcije železnic v gospodarskem in socialnem oziru, ker niso s tem samo prizadete nedogledne škode največjemu industrijskemu podjetju v državi, ampak bo tako tudi odvzeta eksistenčna možnost nad 10.000 delavcem in indirektno tudi nebroju trgovskih in obrtnih podjetij, katerih obrat in obstoj so neposredno odvisni od tega podjetja in se s tem podvoji že itak preobutna brezposelnost v Sloveniji. Ze v teku prošle pomladi je bila Trboveljska premogokopna družba primorana odpustiti 2700 delavcev in skrajšati svojo produkcijo. Poplava in omejitev prometa z Vojvodino je prizadela podjetju nove ogromne škode baš v času, ko se ima aprovisionirati tamokšnja industrija s kurivom in pogonskimi sredstvi za celo zimsko sezono.

Akutno pomanjkanje vagonov, ki traja že nad mesec dni, je povzročilo, da je morala Trboveljska premogokopna družba vedno bolj omejiti produkcijo in je množina deponiranega premoga dosegla horendno višino 6000 vagonov.

Sven Elvestad:

37

Železni voz.

Roman.

Med tem je bila ura devet, čas večerje torej, toda ni se mi ljubilo jesti in tudi koče nisem maral zapustiti. Ker pa tudi zavese nisem maral odgrniti, sem moral prižgati svetilko. Vzel sem knjigo in prebral nekaj strani, ne da bi vedel, kaj sem prav za prav bral. Besede so mi drsele mimo spomina, kakor deževne kaplje po šipi. Tako je prešlo nekaj ur. Tedaj sem naenkrat začul korake v pesku zunaj pred vrati. Koraki se niso bližali durim, temveč oknu.

Hitro sem vstal in pograbil svoj samokres. Koraki so obstali. Toda takoj nato sem začul še en korak in nato še enega, bliže. Bil je grozen občutek, stati v sobi in ne vedeti, kdo hodi zunaj okoli. In pri tem je bilo prav za prav povsem nekaj vsakdanjega, slišati zunaj korake; saj sem živel vendar v zelo živahnem letovišču. Spominjam se, da sem nato tudi pomislil in se zaradi svoje bojazljivosti začel prezirati. Toda bil sem že tako zmeden in živčno slab, da me je mogel najmanjši nepričakovani ropot spraviti popolnoma iz ravnotežja.

Nekaj časa nato nisem slišal ničesar, potem sem pa spoznal, da taplja nekaj zunaj po steni. V tem tepljanju je bilo nekaj čudnega. Bilo je, kakor bi se kosmata žival drgnila s svojim telesom ob steno, nato je bilo spet več sekund vse tiho, in potem sem slišal, da je trdo in koščeno potrkalo na vrata.

Vrata niso bila zaklenjena.

»Prosto!« sem zaklical z glasom, ki sem ga vse-

kako komaj spoznal.

Vrata so se odprla in vstopil je Asbjörn Krag.

Ko me je zagledal s samokresom v roki, je

osupnil.

»Ne, to gre pa že predaleč, sedaj ste že popolnoma pri kraju s svojimi živci! Mar res mislite, da vam streže kdo po življenju?«

Zagnal sem samokres predse na mizo.

»Čudno navado imate, prihajati v hišo,« sem dejal.

»Zakaj ste šli mimo okna?«

»Nisem se spomnil, kje so vrata.«

Zazdelo se mi je, kakor bi se smehljaj, vsekakor sem mogel videti njegove bele zobe, ki so delali njegov izraziti obraz tako neprijeten.

»Ali ste vi tipali zunaj po steni?«

»Da,« je dejal, »iskal sem vrata.«

Krag se je vsedel za mizo in segel po samokresu. Držal ga je oprezno v roki in pogledal vkladališče.

»Vse cevi nabite, kakor vidim,« je pripomnil.

Lepo orožje. Ali ste spreten strelec?«

»Da, zelo spreten.«

Kmalu nato je položil samokres nazaj.

»Ali imate kaj na srecu, gospod Krag?«

»Da,« je odvrnil detektiv. »Hotel sem vas samo vprašati, ali ne bi hoteli iti pogledat železnega voza?«

»Mar so ga med tem časom potegnili iz vode?«

»Da.«

»In tudi potnika?« sem zašepetal.

»Tudi potnika so našli, mrtev je.«

»Namenil sem se prav za prav iti s samokresom.«

»Torej se bojite?«

»Nikakor ne.«

Detektiv mi je pomežiknil. Gledal je porogljivo in škodoželjno, kar me je silno razsrdilo in nadaljeval sem:

»Na vse načine si prizadevate, da bi me ostrašili. Res vas mora jeziti, da se vam en poskus za drugim ponesreči.«

»Sedaj vas res ne razumem,« je odvrnil Asbjörn Krag.

»Seveda ste šli z namenom mimo okna. Prav tako

se niste brez gotovega namena plazili ob steni kakor žival.«

»Saj sem vam povedal vzrok za svoje ravnanje; le preveč bojazljivi ste, dragi prijatelj. Vidite ali slišite povsod strahove. Mar ni zelo naravno, da šarimo nekoliko v temi, predno najdemo kljuko.«

»Toda danes nikakor ni zelo temno.«

»O vendar. Oblaki na nebu visijo globoko na zemljo.«

Toda na vsak način sem hotel pokazati detektivu svojo nevoljo.

»Vse, kar delate, se godi z namenom,« sem rekel;

»Plazili ste se okoli kakor žival, kakor volk.«

Asbjörn Krag ni takoj odgovoril, vsedel se je za mizo, vzel v roke moj samokres in se poigraval z lepim orožjem.

Kmalu nato je zamrmral zamišljeno:

»Da, tako, tako se je torej slišalo...? Kakor žival, tako, kakor bi sem in tja tekal volk ali se plazil okoli?«

»Da, ali kakor pes.«

»Ali ste slišali psa danes zvečer?«

Detektiv je pogledal proti oknu, kjer se je gibal počasi zastor zaradi prepaha, ki je silil skozi špranje v oknu.

»Ali ste slišali psa?« je ponovil.

»Psa.«

Govoril je popolnoma mirno, vendar se je poznala njegovemu glasu rahla nestrpnost, tako kakor bi hotel reči: »Moj dragi, saj vendar morem misliti samo na enega psa, in prav dobro veste, katerega menim!«

Sedel sem in se počasi zibal v gugalniku, z glavo globoko na prsih, tako da detektiv ni mogel opazovati mojega obraza.

»Pri tem sem mislil na mrtvečevega psa. Daljno lajanje je še odzvanjalo v mojih ušesih. Nekaj čudnega in grozečega se je skrivalo v tem tožečem pasjem zavijanju.

Priloga k LUJDSKO KNJIZNICO (jugoslovanska knjigarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volji pes. Kanadski roman. — 20. zv. Ed. About, Kralj gora. 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda. 30 Din, vez. 40 Din. — 22. zv. Otroka kapitana Granta. Popolnjenje okoli sveta. Roman. 30 Din, vez. 48 Din, vez. 58 Din.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Opalograph dobite edino le pri L. Baraga, Selenburgova ul. 6/I. Telefon št. 908

Tudi pri izvozu se ima Trboveljska premogovna družba boriti z največjimi težavami, ter je radi nedavnih ukrepov madžarske vlade, predvsem radi povišane železniške tarife za uvoz premoga izgubila to, za naš izvoz najvažnejše tržišče. Vsled tega je položaj Trboveljske premogovne družbe tembolj težaven, ker je konsum premoga po domači industriji, predvsem radi izredne stagnacije že itak padel na minimum.

V času, ko trpijo vse panoge industrijalne in kupčijske delavnosti pod notorno težko krizo, pomeni ukrep generalne direkcije državnih železnic za Slovenijo težko katastrofo, ki bo imela najdalekosežnejše posledice. Zato se usoja podpisana zbornica prositi Vas, gospod minister, da blagovolite v zadevi nujno intervenirati, da se izdani ukrep Generalne direkcije železnic ukine, ter da se vrši do zaključka pogajanj dobava premoga upravi državnih železnic po dosedanjih dobavnih pogodbah. V Ljubljani, dne 4. septembra 1926. — Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Vprašanje odkupa Vapine tovarne za papir s strani uprave monopolov. K vprašanju odkupa te tovarne, ki je še vedno na dnevnem redu, je izjavil finančni minister, da je on proti temu nakupu, ker nima zaupanja v državne uradnike, kateri bi v slučaju odkupa vodili to tovarno in bi država ta papir gotovo dražje plačala, kakor pa oni papir, ki bi ga dobavila od privatnih tovarni: povrh tega pa bi bile izgubljene obresti za investiran kapital od 52 milijonov Din, kateri je državi potreben za druge stvari in ne za nakup tovarni. Mnenja je, da so bili prejšnji finančni minister, uprava monopolov, gospoda Baljoni in Miljevič na nepravilnem potu, ko so hoteli, da prevzame uprava monopolov to tovarno v svoje roke. — To naziranje finančnega ministra je popolnoma pravilno, zato ta preokret z veseljem pozdravljamo. Seveda bo moral finančni minister, če hoče biti dosleden, skrbeti, da država popolnoma likvidira svojo udeležbo pri tej tovarni, ki gotovo ne predstavlja nikake narodnogospodarske važnosti.

Sobotno poslovanje na borziah. 4. septembra je dunajska borza prvokrat poslovala tudi v soboto. Tudi praška borza namerava v kratkem uvesti sobotno poslovanje na borzi in sicer iz razloga, da se arbitražni promet med obema tržiščema v sobotah ne prekine.

Borza

6. septembra 1926.

DENAR.

Curih. Belgrad 9.1225 (9.1275), Pešta 72.50 (72.55), Berlin 123.20 (123.20), Italija 19.25 (19.15), London 25.13 (25.1275), N. York 517.375 (517.375), Pariz 15.25 (15.325), Praga 15.33 (15.34), Dunaj 73.125 (73.15), Sofija 3.75 (3.75), Varšava 57 (57), Amsterdam 207.50 (207.55).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48, Kodanj 187.80, London 34.35, Milan 26.31, Newyork 707.20, Pariz 20.87, Varava 78.75. — Valute: dolarji 704, angleški funt 34, francoski frank 21.02, lira 26.40, dinar 12.45, češkoslovaška krona 20.91.

Praga. Devize: Lira 125.30, Zagreb 59.05, Pariz 99.405, London 163.825, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj 75 den., vojna odškodnina 299 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—194, zaklj. 194, Ljublj. kreditna 165—170, Merkantilna 90 den., Prašedion 865—867, Slavenska 49 den., Kreditni zavod 165—176, Strojne 112—115, Vevče 108 den., Slavbna 55—65.

Zagrebska borza danes ni poslovala. Dunaj: Don-savska-jadranska 883.500, Živno 215.000, Alpine 349.000, Grenitz 114.000, Kranjska industrijska 418.000, Trbovlje 446.000, Hrv. esk. 172.000, Leykam 121.000, Jugobanka 115.000, Hip. banka —, Avstrijske tovarne za dušik 255.000, Gutmann 375.000, Mundus 1.226.000, Slavex —, Slavonija 38.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske, 20, 25, 30 mm, 4 m, monte, fko meja 470 bl, remeljni, 7/7, 8/8, 4 m, monte, fco meja 470 bl., frizl, 4—10, 25—60 cm, fco meja 1100 bl, deske — smreka, jelka, od 24, 28, 33, 38 mm, 4 m, monte, media najmanj 23 cm,

fco vag. meja 1 vag. 500—510, zaklj. 500, remeljni 4 m, 70/70, 80/80, monte, fco vag. meja, 1 vag 500 do 520, zaklj. 500.

Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, fco naklad. post. 267.50 bl., pšenica domača nova, fco naklad. post. 285 bl., koruza fco vag. nakladalna postaja 175 blago, rž domača, fco nakladaln postaja 205 blago, otrobi srednji, fco slov. post. 155 bl., oves novi, fco naklad. post. 155 bl., fižol beli novi, fco vag. naklad. post. za september 200 bl., krompir rani, fco vag. slov. post. 95 bl., laneno seme, fco Ljubljana 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana 370 den., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

Potnika

starejšega, dobro vpeljanega, za Slovenijo, išče Prva jugoslovanska odlikovana tvornica maraškina i likera Buzolić & Co., Split. — Ponudbe, reference in prepise spričeval vpslati do 20. t. m.

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! Grizner, Adler Tudi na obroke!

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v vozenju brezplačno. Večletna garancija.

Združ. papirnice Vevče, Goričane in Medvođe d. d. v Ljubljani bodo zaposlile s 1. oktobrom t. l. na svojem obratu Vevče pri Ljubljani

obratn. kemičnega praktikanta

da se priuči posebn. v papir, celulozo in lesovino pronačati, industriji in da bo sčasoma, po preteku 3—4 let, nadomestil specialno naobraženo inozemsko moč. — Le vestni in pridni interesenti, ki bi imeli veselje do papir proizvajajoče industrije, z fakultet. naobrazbo, naši državljanji, stari ne nad 25 let, naj pošljejo svoje naslove s popisom življenja Tajništvu Združenih papirnic d. d. v Ljubljani, Dunajska cesta št. 1.

Vsem sorodnikom, znanem in prijateljem naznanjamo, da je danes ob 14 po dolgi, težki, mukopolni bolezni, previden s sv. zakramenti, v 68. letu starosti zaspal v Gospodu naš soprog, oče, stari oče, gospod

Ivan Šušteršič

Pogreb se bo vršil v torek dne 7. septembra ob pol 6 iz hiralnice sv. Jožefa na pokopališče v Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. septembra 1926.

Franciška Šušteršič, soproga. — Leo Šušteršič, sin. — Cilka Černič roj. Šušteršič, hčerka. — Lojzka dr. Janežičeva roj. Šušteršič, hčerka.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 6. sept. 1926.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Baro- meter	Toplota v C°	Rel. vлага %	Veter in brzina v m	Oble- nost 0—10	Vrsta padavin	V Ljub- ljani je
kraj	čas					ob opazovanju	v um do 7h
Ljubljana (dvorec)	7	767.6	15.9	91	NE 1		
	8	767.3	16.6	87	NE 1		
	14	765.4	23.3	68	SW 1		
	21	765.9	20.0	83	S 1		
Maribor		767.8	18.0	88	NW 4		
		767.0	20.0	83	mirno		
	8	766.8	21.0	95	W 1		
		767.1	17.0	87	mirno		
Zagreb		766.0	23.0	63	SE 1		
		764.8	23.0	64	mirno		
	7	767.8	16.0	—	NE 1		
Belgrad							
Saraievo							
Skoplje							
Dubrovnik							
Praga							

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 7. septembra: vreme se bistveno ne spremeni, suho in toplo vreme bo še nadalje trajalo.

Čevlje za šolsko mladino

26-30

31-35

36-39

Din 60 - 95 - 135 -

„PETOVIA“, zaloga čevljev
Dunajska cesta 1a

SOBARICO

starejšo, zdravo, pridno in snažno, katere se razume na pranje in likanje perila, z daljšimi spričevali, sprejemem. Ponudbe na upravištvu pod šifro: »Sobarica« št. 6104.

ŠIVILJA gre šivat na dom obleke in perilo. — Ponudbe na upravo pod: »Šivilja« 6113.

Stanovanje iščem za dijaka z zajtrkom pri dobri kršč. gospodinj. — Ponudbe s ceno na naslov, ki se dobi v upravi »Slovenca« pod št. 6114.

Učenca

s primerno šolsko naobrazbo sprejme A. SUŠNIK, železnina — Ljubljana. 6076

DANA KOBLE-
GOLIEVA

daje zopet privatne klavirske ure. Prijave vsak dan med 11—12 dop. in med 3—4 popoldne. — Mestni trg 7, III. nadstr.

Klavir

dobro ohranjen, prodam po nizki ceni. Jurčičev trg 3, I. nadstr. Ogleda se lahko od 10 do 12 in od 4 do 6. 6096

Lepa obednica

se zaradi selitve takoj ceno odda. Obstoji iz: kredence z marmor. ploščo, mize, 6 stolov in drugo. — Ogleda se v hiši Chlhar — Vodovodna cesta št. 1-L. 6067

Sadjevec stari in novi prodaja in razpošilja A. OSET, Maribor 4064.

SREBRNE KRONE

zlatnike, kupuje URBAN, Narodni dom — Maribor.

Dober šiv. stroj

prodam proti takoj. plačilu. Ugodna ponudba je v šmarternu pri Litiji 5.

2 vagona drv

suih, gabrovih - lansko leto sekana in cepljena, naprodaj. - Naslov pove uprava lista pod št. 6118.

Kupimo dobro ohranjen avtogenski

varilni aparat

(Schweissaparat). Ponudbe na V. M. BAREŠIĆ & CO., Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.

POZOR! POZOR!

Kupujem splošno starino: moške obleke, čevlje, pohištvo itd. Plačam najbolje. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. — Dramé Martin, Ljubljana, Gallusovo nabrežje 23.

Zobni atelje
Franjo Radevan
Sp. Šiška
nasproti velesejma
zopet redno odprt

Dr. JUG
ne ordinira
do 24. sept.

Mlekarska zadruga v Črnomlju ima v zalogi večje množine prvovrstnega

trapist. sira

za katerega išče stalnega odjemalca. 6009

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg št. 12 — in Židovska ulica št. 4.

Oddajo se dela

za napravo betonskega opornega zidu ob potoku Gračnici v Jurkloštru. Konkurenčna obravnava se vrši 12. sept. ob 9. uri na licu mesta. — Pojasnila daje žup. urad Jurklošter.

Nov izum harmonike!

Precizna!

Patent!

Novost!

Cena!

Svetovnoznana LUBAS-ova harmonika

v najnoviši izvršitvi in konstrukciji.

Klavijatura: Lastni patent, precizna, lahka, neprodušna konstrukcija. Zvočni nastavak: Najnovjša italico menzura z velikimi švedskimi jeziklenimi jeziki in zelo široko naklado. Najmočnejši helikon-basi. Okovi: Močne novosrebrne pločevine, gravirane po najnovjši metodi ponikljane, veleelegantna.

Delo in izvršitev: Za najbolj eksaktno in najboljšo delo jamči že mnogo let naša ime, ker se dela le z najbolj izurjenimi delavci.

Cene: moremo vsled najmodernejše opreme in za delo najbolj sposobnih strojev, kakor tudi z racionalnim delom globoko znižati in kljub temu dobaviti prvovrsten instrument.

3 vrstna, 2 glasna Din 1840— 3 glasna Din 1920—

4 " 2 " 2080— 3 " 2160—

Kranjska 3 " 2 " 2000— 3 " 2300—

Kromatične uglašene harmonike 43 tipk 2200—

Ne dajte se vplivati po malih izdelovalcih in kupite le pri izkušenem strokovnjaku.

Cenike s sliko dobite proti vpslatvi 10 Din v bankovcih ali pisemskih znakih pri največji avstrijski izdelovalnici harmonik

FRANC LUBAS & SIN
CELOVEC - KLAGENFURT, St. Veiterstrasse 36.

Sezijsko prodajo po ameriškem sistemu obnovi zopet za letošnjo jesen domača tovarna

PETER KOZINA & KO., TRŽIČ

Prodaja se od 28. avgusta do ošteviš 15. septembra velika zaloga usakorsine obuine za dame in gospode, posebno pa osianke posameznih parov za šolsko mladino najboljše kvalitete po izredno znižanih cenah samo o lastnih prodajalnah

Ljubljana:

Aleksandrova c. 1 in Breg 20

Zagreb:

Račkova ulica 3

Beograd:

Knez Mihajlova 44